

1 ponedjeljak, 01.12.2008.
2 [Otvorena sjednica]
3 [Optuženi su ušli u sudnicu]
4 [Svjedok je ušao u sudnicu]
5 ... Početak u 09.03h
6 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.
7 Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju zasjeda.
8 Izvolite sjesti.
9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro jutro svima. Dobro jutro,
10 gospodine tajniče. Najavite predmet, molim.
11 SEKRETAR: [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude, dobro jutro svima
12 u sudnici. Predmet IT-05-88-T, *Tužitelj protiv Popovića i drugih*. Hvala Vam,
13 časni Sude.
14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vama. Za zapisnik, vidim da su
15 svi optuženi prisutni u sudnici. Tužiteljstvo zastupaju danas gospodin McCloskey
16 i gospodin Thayer. Među odvjetnicima iz Obrane vidim da nema gospodina Ostojića,
17 zatim nema gospodina Lazarevića i gospodina Haynesa. Gospođa Nikolić? I gospođe
18 Nikolić nema, da, nisam vidio odavde.
19 Dobro. Dobro jutro Vama i još jedanput dobrodošli.
20 SVJEDOK: Hvala, časni Sude.
21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mi ćemo sada nastaviti, danas, s Vašim
22 iskazom. Bojim se da danas nećemo završiti, ali daćemo sve od sebe da završimo.
23 Gospođu Fauveau, izvolite.
24 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine predsjedavajući.
25 SVJEDOK: DRAGIŠA MASAL [nastavak]
26 Ispituje gđa Fauveau: [nastavak]
27 [Braniteljica ispituje putem prevodioca]
28 P: Gospodine generale, u petak smo razgovarali o krijumčarenju
29
30

1 zabranjene robe koja je dovožena konvojima. Da li ste Vi ikada, od Vama
2 podređenih jedinica, konkretno od organa sigurnosti, odnosno obavještajnih
3 organa, tražili da se izvrši analiza aktivnosti UNPROFOR-a?

4 O: Da, u više navrata sam tražio od organa bezbednosti i od obavještajnih
5 organa da se izvrši analiza toka pregleda konvoja i svega onoga šta je tokom tih
6 pregleda pronađeno u konvojima.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ja bih svjedoku pokazala dokument 5D799.
8 Radi se o obavještajno-sigurnosnom izvještaju 1. podrinjske brigade, koja je
9 upućena Drinskome korpusu ITG Višegrad, 04.10.1993. godine.

10 P: Pogledajte, molim Vas, točku 1 ovoga izvještaja.

11 Ovaj izvještaj, konkretno njegova prva točka, govori o obavještajnim
12 aktivnostima humanitarnih organizacija. Imate li Vi ikakvih sjećanja u vezi s
13 time, dakle, u vezi s takvim aktivnostima?

14 O: Da, imam. Ne samo na osnovu ovoga izvještaja, već na osnovu mnoštva
15 redovnih izvještaja koje smo dobijali. Uglavnom, u sadržaj tih izvještaja, odnosi
16 se na povećan broj ljudi u konvojima koji su najavljivani, iako je bilo
17 dozvoljeno da konvoji budu... da ne budu mješoviti, uglavnom, u svakom konvoju je
18 bilo pripadnika drugih organizacija, ne onih koji su najavljivane, a najviše je
19 bilo slučajeva pronalazjenja i oduzimanja tehničkih sredstava koja nisu bila

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 dozvoljena da se unose u zaštićene zone, odnosno, na relaciji na kojoj se kretao
2 UNPROFOR.

3 P: U petak ste kazali da su u zoni TG Višegrad bili kontrolni punktovi.
4 Jeste li Vi imali konkretnih naređenja u vezi sa vođenjem tih kontrolnih točaka?

5 O: Da, ja sam... da, ja sam izdavao konkretna naređenja za komisije koje
6 su radile na tim pukt... punktovima i konkretno aktivnosti koje su one sprovodili...
7 sprovodile na... na tim punktovima.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ja bih sada svedoku pokazala dokazni
9 predmet 5D1267. To je jedno naređenje TG Višegrad, iz 1993. godine, međutim,
10 datum je nečitak. Molim Vas, pokažite nam, pri dnu stranice.

11 P: Vidite da se nalazi tu Vaše ime.

12 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Na engleskom jeziku je to na zadnjoj
13 stranici dokumenta.

14 P: Jedino što me zanima je sljedeće: Da li je ovo jedno od naređenja u
15 vezi s organizacijom kontrolnih punktova koje ste Vi izdali?

16 O: Da, ovo je jedno od naređenja. Na osnovu svakog naređenja koje sam ja
17 dobijao od pretpostavljene komande, ja sam izdavao svoja naređenja svojim
18 potčinjenim.

19 P: Da li je na tim kontrolnim punktovima katkada dolazilo do incidenata?

20 O: Ne često, ali dešavalo se da je bilo ozbiljnih incidenata prilikom
21 provere, odnosno kontrole konvoja koji su ulazili u našu zonu.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: A sad bih Vam pokazala dokument 5D830. To je jedan od izvještaja
2 Podrinjske brigade od 8. maja 1993. Prije nego što se dokument učita u sistem,
3 kada je dolazilo do tih incidenata, da li ste Vi osobno bili obaviješteni o
4 tome, od ljudi koji su se nalazili na kontrolnim punktovima?

5 P: Posle svakog pregleda, ja sam primao usmeni izveštaj, a u toku,
6 odnosno... u sklopu redovnih dnevnih borbenih izveštaja, bilo je detaljno
7 obrađeno, odnosno izveštavano, kako je protekao... proteklo... protekla provera i
8 kontrola ovih konvoja.

9 P: Molim Vas, pogledajte molim malo prvu stranicu ovoga dokumenta.

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Odnosno, uglavnom točke 1 i 2, koje se
11 nalaze pri dnu stranice. Na engleskom je to također na prvoj stranici.

12 P: Da li Vas ovo podsjeća na nešto? Da li se sjećate nečega u vezi s
13 ovim incidentom?

14 O: Vrlo dobro se sjećam ovoga izvještaja, odnosno ovog incidenta. Naime,
15 radi se o punktu, o kontrolnom prelazu u Rogatici, na kojim /?kojem/ je ovaj
16 konvoj zadržan tri dana, iz razloga što se u deklaraciji za prolaz ovog konvoja,
17 na osnovu deklaracije i stanje koje je viđeno prilikom kontrole, uočeno je niz
18 nepravilnosti koje su izazvale ovaj incident, odnosno blokadu prolaska ovog
19 konvoja.

20 Pošto je tri dana ovaj konvoj zadržan na kontrolnom punktu, iz Glavnog
21 štaba su intervenisali, konkretno general Tolimir me je lično nazvao da odem na

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 lice mjesta i da vidim o čem' se radi.

2 Otišao sam i vi... i uvjerio se da je komisija koja je pregledala konvoj
3 radila potpuno i... ispravno, dosljedno, bez ikakvih namera da se namerno, da se
4 duže vremena ovaj konvoj zadrži.

5 P: Kazali ste da se sjećate toga konvoja zato što je zadržan bio tri
6 dana. Sjećate li se jednoga drugog konvoja koji je u isto to doba, dakle u to
7 isto doba godine imao problema?

8 O: Da, sjećam se takođe i tog drugog konvoja.

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pokažimo svjedoku dokazni predmet 5D831.
10 Ovo je dokument od 09.05.1994., jedan dan nakon incidenta o kojemu smo govorili.
11 Ja ne bih htjela previše gubiti vrijeme na ovome događaju. No, htjela bih znati
12 sljedeće. Dogodila su se dva incidenta u dva dana. Da li ste Vi, kao komandant
13 TR Višegrad u to doba, da li ste ikada dobili kakvo objašnjenje od UNPROFOR-a u
14 vezi s tim?

15 O: Ne, nikad, iako sam u to vreme bio na isturenom komandnom mjestu u
16 Goraždu, odnosno Kopačima. Iako sam svakodnevno imao sastanke sa komandantom
17 UNPROFOR-a, odnosno sa predstavnicima... predstavnicima, ovaj, komande UNPROFOR-a
18 u Goraždu, nije s... nikada bilo objašnjenja zbog čega se takve stvari događaju
19 prilikom prolaska konvoja.

20 P: Jeste li ikada dobili obećanja da do takvih incidenata više neće
21 dolaziti?

22 O: Uglavnom je to bilo "neće se ponavljati, neće se događati", ali ipak

23

24

25

26

27

28

29

30

1 je problema prilikom kontrola je u... redovno bilo.

2 P: Sjećate li se razdoblja kada su konvoji teško prolazili zbog
3 određenih restrikcija ili pak zabrana?

4 O: Da, uglavnom to su bili periodi kad su odnosi između Glavnog štaba
5 Vojske Republike Srpske i komande UNPROFOR-a, kad su odnosi bili zategnuti.

6 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sad bih Vam pokazala dokument 5D827. To
7 je izvještaj Glavnoga štaba od 11.04.1994. Treba mi peta stranica na engleskom
8 jeziku i četvrta na B/H/S/-u. Peta na engleskom. Molim Vas, uvećajte nam malo
9 zadnji odlomak četvrte stranice, tako da ga i svjedok može pročitati.

10 SVJEDOK: Da, pročitao sam.

11 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

12 P: Sjećate li se ove situacije kada su bili suspendirani odnosi između
13 Glavnoga štaba i UNPROFOR-a, kao i konvoj?

14 O: Sjećam se jer mi smo dobijali na...naređenja od Glavnog štaba.

15 P: Sjećate li se Vi tih teških odnosa u aprilu 1994. godine? Odnosno,
16 znate li zbog čega je se to tako događalo u to vrijeme? Sjećate li se zašto je u
17 četvrtom mjesecu 1994. došlo do toga da su odnosi bili teški?

18 O: Pa konkretno, ne, ali pretpostavljam da je... da su u pitanju bili
19 zategnuti odnosi iz razloga prijetnje bombardovanjima i prijetnje dejstvu po
20 sna... položajima Vojske Republike Srpske.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim Vas, pokažimo svjedoku sada prvu
2 stranicu ovoga izvještaja. Na engleskom će to biti druga stranica. Na engleskom
3 prvi odlomak na vrhu stranice, a na B/H/S/-u zadnji odlomak na prvoj stranici.

4 SVJEDOK: Da, video sam, upravo zbog bombardovanja snaga... dejstva snaga
5 NATO iz vazdušnog prostora.

6 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

7 P: Znači, kako bismo bili sasvim sigurni, postoji li veza između ovoga
8 odlomka i suspendiranja odnosa s UNPROFOR-om?

9 O: Da.

10 P: Da li se sjećate koliko dugo je ta suspenzija trajala?

11 O: Nije dugo, nekoliko dana svega.

12 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sad bih Vam pokazala dokument 5D828. To
13 je izveštaj Glavnoga štaba od 14.04.1994., dakle, četiri dana nakon ovoga
14 izvještaja kojega ste upravo sada vidjeli. Molim Vas, pokažite svjedoku treću
15 stranicu, i na engleskom i na B/H/S/-u.

16 P: Dakle, pogledajte molim Vas zadnji odlomak na ovoj stranici. To je,
17 dakle, bilo četiri dana kasnije, kako tu piše. Izgleda da je suspenzija i dalje
18 bila na snazi. Međutim, ono što mene zanima je sljedeće: tu se radi o jednoj
19 odluci Vrhovne komande, kako piše u tome odlomku. Da li ste Vi, u to vrijeme,
20 kada ste bili zapovjednik TG Višegrad, ili nešto kasnije, znali, kada ste bili
21 kasnije u Glavnome štabu, da li ste znali kakav je bio utjecaj Vrhovne komande i
22 predsjednika Karadžića na odluke koje je donosila Vojska Republike Srpske u vezi
23 s konvojima?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Glavni štab Vojske Republike Srpske nije mogao samostalno donijeti
2 odluku da se prekinu kontakti sa UNPROFOR-om. Takvu odluku isključivo je donosio
3 predsjednik republike, odnosno vrhovni komandant.

4 P: U petak sam Vam bila postavila nekoliko pitanja u vezi s direktivom
5 broj 5. Vi ste mi odgovorili da tu direktivu niste vidjeli, ali da ste dobili od
6 svoje više komande naređenja.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ja bih Vam sad pokazala dokument 5D1028.

8 P: Prvo, da li se Vi sjećate ovoga naređenja?

9 O: Da.

10 P: Da li je to naređenje povezano, da li ima veze s direktivom broj 5.

11 O: Da.

12 P: Ovo naređenje upućeno je i TG Višegrad i vidimo u točki 2... No, ono
13 što mene više zanima je točka tri koja govori o sprečavanju spajanja
14 neprijateljskih snaga, preko Podravanja i koja se odnosi na Birčansku i na
15 Bratunačku brigadu. Budući da ste Vi dobili ovo naređenje gdje se to spominje,
16 kažite nam, jeste li Vi u to vrijeme znali o čemu se radi?

17 O: U to vreme sam ja s... na osnovu ovog naređenja znao da se radi o
18 sprečavanju komunikacije između zaštićenih zona Žepe i Srebrenice.

19 P: Jeste li ikada čuli da se govori o kontrolnome punktu Zeleni Jadar?

20 O: Da kad sam došao u Glavni štab, čuo sam da j... ve... velikih problema

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 bilo na komunikaciji Podravanje-Zeleni Jadar-Skelani. Prilikom formiranja
2 zaštitnih zona, ta komunikacija je bilo pod kontrolom Vojske Republike Srpske.
3 Međutim, snage UNPROFOR-a iz Srebrenice, vjerovatno pod pritiskom muslimanskih
4 jedinica, pomjerale su punkt od... sive... sjeverno od a... naselja Srebrenice, prema
5 Zelenom Jadru, tako da je u drugoj polovini 1994. godine ta komunikacija bila
6 potpuno prekinuta. Lično sam prisustvovao, sa potpredsjednikom Koljevićem,
7 pokojnim, i predstavnikom komande UNPROFOR-a iz Sarajeva i komandantom snaga
8 UNPROFOR-a iz Srebrenice, na tom punktu negdje u oktobru 1994. godine, gde je od
9 strane profesora Koljevića iskazan protest zbog takvog ponašanja UNPROFOR-a i
10 zahtjevano je da se taj punkt vrati na početnu poziciju.

11 Predstavnik komande UNPROFOR-a, pukovnik Lemje /fon./, zapa... zapamtio
12 sam njegovo ime, on se predstavio kao zamjenik Viktora Andrejeva, je prihvatio
13 argumentaciju srpske strane, uvjerio se na terenu da je to zaista tako, izjavio
14 je da se trenutno na terenu ne može ništa uraditi, ali će svojoj komandi
15 prenijeti naš zahtjev, uz njegovo nadanje da će to biti riješeno.

16 Po mom saznanju, to... taj punkt nikada nije pomjeren na prvobitnu
17 poziciju, i ta komunikacija između Žepe i Srebrenice je ostala otvorena.

18 P: Sada bih htjela preći na jednu drugu temu. Kad ste bili komandant TG
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Višegrad, jeste li dobivali izvještaje Vaših podređenih jedinica?

2 O: Da, redovno.

3 P: Da li je bilo problema u tim izvještajima, bilo u njihovom slanju ili
4 u sadržaju?

5 O: Pa, bilo je povremeno problema. Bilo je i takvih situacija da se
6 izveštaji ne pošalju na vreme, veoma kasno, a da se neki događaji koji su se
7 dogodili, odnosno situacije koje su se dogodile u zoni, za njih sazna prije
8 pretpostavljena komanda. Takvih situacija nije bilo često, ali se dešavalo.

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Želim sada da pređem na 5D1263. Molim da
10 pogledamo paragraf obeležen brojem 3, u engleskoj verziji to počinje na strani 2
11 i nastavlja se na stranici 3.

12 SVJEDOK: Poznat mi je ovaj slučaj.

13 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

14 P: Ovaj izveštaj se poziva na dva potencijalna razloga za poteškoće.
15 Dajte da pogledamo tehničke poteškoće. Da li ste Vi imali takve probleme redovno
16 ili se to desilo samo ovog puta?

17 O: Nije ovo bio jedini slučaj. Nije se često događalo, ali do... događalo
18 se, povremeno.

19 P: I da li ste Vi imali nekakav možda slučaj kada su izveštaji bili
20 pogrešni?

21 O: Bilo je i takvih slučajeva.

22 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Želim da Vam pokažem dokazni predmet
23 5D1013. Ovo je dokument iz Glavnog štaba, od 26. oktobra 1993. godine.

24 P: Izgleda da je ocena Drinskog korpusa bila pogrešna. Kada bi Vi
25
26
27
28
29
30

1 primili slične izveštaje ili procene, šta ste Vi mogli da uradite da Vi,
2 konkretno, procenite situaciju na terenu?

3 O: Ukoliko bih dobio pogrešan izveštaj od potčinjene komande, lično ja
4 ili moj zamjenik bi a... bismo intervenisali. Obzirom da je moja zona
5 odgovornosti, odnosno da moja zona odgovornosti nije bila velika, situaciju smo
6 pratili redovno i poznavali smo ukupna stanja u potčinjenim jedinicama.
7 Upozorili bi komandante brigada da takve izvještaje ne šalju, jer ipak i mi
8 poznajemo situaciju u zoni odgovornosti.

9 P: I da li ste imali takve slučajeve kada su izveštaji namerno bili
10 iskrivljeni, da bi se popravila situacija ili stavio drugačiji naglasak na
11 situaciju?

12 O: Nije bila česta pojava, ali dešavalo se da komandanti potčinjenih
13 jedinica, kako mi to kažemo "friziraju" stanje u pojedinim trenucima. Ili, pak,
14 za ne... a... neizvršenje naređenja nastoje da nađu nekog drugog ko je odgovoran, a
15 ne u vjeri svoje odgovornosti.

16 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Želim da Vam pokažem dokazni predmet
17 5D1014. To je dokument Drinskog korpusa, nakon što ste Vi otišli iz TG Višegrad.

18 P: To je dokument od 3. novembra 1994. godine.

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možemo li da pokažemo paragraf 11
20 svedoku? Na engleskoj verziji to je na stranici broj 2.

21 SVJEDOK: Da, upravo ovo o čemu sam ja govorio.

22 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

23 P: Vi ste rekli da Vaša zona odgovornosti nije bila velika. Ali, kako je
24
25
26
27
28
29
30

1 komandant korpusa čija je zona odgovornosti bila mnogo veća, mogao da shvati da
2 ovi izveštaji nisu bili tačni?

3 O: Pa vjerovatno upoređivanjem izvještaja svih komandi, dolazio je do
4 zaključka da se ti izvještaji, koji se odnose, bar, na one dijelove teritorije
5 gde se zone preklapaju, odnosno, gde se... gde su granice zona. A obzirom da su
6 jedinice i sa... dejtvovala međusobno, onda očigledno da su izvještaji bili
7 kontradiktorni ili, u najmanju ruku, suprotstavljeni jedni drugima.

8 P: Kad ste Vi bili na dužnosti u Glavnom štabu, da li ste imali priliku
9 da Vi pravite te izveštaje koji su bili upućivani predsedniku?

10 O: Da, vrlo često.

11 P: I, prilikom pravljenja izveštaja, na osnovu izveštaja koje ste Vi
12 primili, šta ste Vi osećali? Kako ste Vi procenjivali izveštaje koje su korpusi
13 slali u Glavni štab?

14 O: Morali smo se oslanjati na njihove izveštaje ukoliko nismo imali
15 nekoga iz Glavnog štaba na konkretnom terenu. Međutim, iskustvo nam je bilo
16 toliko, i dragoceno, da procenimo na osnovu svakog izveštaja, da li je on
17 formalan ili je konkretno potkrepljen pravim stanjem stvari. Lažni, odnosno,
18 lažni ili dijelovi izveštaja su vrlo brzo se pokazali već narednog dana. Ukoliko
19 je nešto bilo prikriveno, narednog dana već je izviješteno da se to dogodilo,
20 ali ne prethodno, već u toku noći. Znači, u nekom međuprostoru u pisanju
21 izveštaja.

22 P: A gde ste Vi bili krajem 1994. i početkom 1995. godine?

23

24

25

26

27

28

29

30

- 1 O: Bio sam u Krajini, na zapadnom dijelu ratišta.
- 2 P: Kad ste otišli za Krajinu?
- 3 O: Krajem oktobra 1994. godine.
- 4 P: I da li je neko drugi iz Glavnog štaba otišao sa Vama u Krajinu?
- 5 O: Da. Načelnik Glavnog štaba general Milovanović, načelnik Uprave
6 vazduhoplovstva general Jovo Marić i ja. Nakon mjesec dana pridružio nam se i
7 pukovnik Ljubo Obradović.
- 8 P: I koliko dugo ste ostali u Krajini?
- 9 O: Ja sam ostao u tom prvom dijelu negde do druge polovine marta. 1995.
10 godine.
- 11 P: A general Milovanović, koliko je on ostao?
- 12 O: Kol'ko se ja sjećam, general Milovanović i svi ostali su se vratili
13 krajem januara ili... ili u prvoj polovini februara.
- 14 P: Kad ste se vratili iz Krajine u martu 1995. godine, koje ste Vi
15 dužnosti obavljali u Glavnom štabu?
- 16 O: Kad sam se vratio sa isturenog komandnog mjesta, iz Krajine, vrlo
17 kratko vrijeme sam boravio u Glavnom štabu, obavljajući svoje redovne zadatke
18 načelnika artiljerije Glavnog štaba.
- 19 P: I kakvu ste Vi onda, ustvari dužnost primili na sebe? Koje su bile
20 Vaše obaveze, Vaši zadaci?
- 21 O: Uglavnom dok sam boravio, u tom periodu, u Glavnom štabu, vršio sam,
22 za sebe, na svom radnom mjestu, određene analize stanja tehnike, borbenih
23 kompleta municije - artiljerijske normalno, obzirom da sam bio načelnik
24 artiljerije - i obavljao sam i druge poslove vezane za zadatke štaba. Obzirom da
25
26
27
28
29
30

1 štab nije bio popunjen, nedostajalo je mnogo oficira, pa je bila preraspodjela,
2 kako bi se svi zadaci i operativnog organa i organa rodova izvršili kvalitetno i
3 blagovremeno.

4 P: Koliko dugo ste ostali u Crnoj Rijeci u martu 1995.?

5 O: Pa, oko jedne sedmice.

6 P: I gde ste otišli posle toga?

7 O: Po naređenju generala Milovanovića otišao sam na istureno komandno
8 mjesto u zonu Drinskog korpusa, u Zvornik.

9 P: Prije nego što pređemo na taj period, hoću samo ovo da Vas pitam: Pre
10 nego što ste otišli za Zvornik, da li ste znali za direktivu broj 7?

11 O: Nisam imao prilike da pročitam kom... kompletnu direktivu. Ali, saznao
12 sam za određene odredbe te direktive, vezano za neke zadatke koje vojska treba
13 da izvršava u toku 1995. godine.

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hoću sad da Vam pokažem dokazni predmet
15 P5, na engleskom to je na stranici 2.

16 P: Direktiva ima datum 8. mart 1995. godine. Da pogledamo stranicu 1 na
17 engleskom i stranicu 3 na B/H/S/-u. Možemo li da malo bolje vidimo verziju na
18 B/H/S/-u, da to povećamo?

19 P: Ovo je propratno pismo uz direktivu, kada je direktiva upućena
20 Drinskom korpusu. Datum je 17. mart 1995. godine. Kako su obično upućivani ovi
21 dokumenti, recimo, i direktive, podređenim organima i jedinicama obično? Moje
22 pitanje nije kako su bili prenošeni, već kojom brzinom, koliko brzo bi stigli do
23 odrednice?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Praksa je bila da, kad se direktiva ili bilo koji drugi dokumenat
2 koji ima veliku važnost, potpiše od nadležnog starešine, da se odmah pozove neko
3 iz potčinjene komande kojoj se upućuje, da preuzme dokumenat uz potpis. U ko... to
4 se radi o dokumentima koje nos... nose oznaku tajnosi... na tajnosti "Državna
5 tajna". Ukoliko je dokumenat povjerljiv, ili strogo poverljiv, mogao je biti
6 otpremljen direkt... redovnom kurirskom poštom, odnosno kurirom, uz obavezu da se
7 potpisom jednog primerka propratnog akta potvrdi kada je, u ko... kog datuma i u
8 koje vreme, taj dokumenat primljen.

9 P: Da li Vi imate bilo šta da nam kažete o činjenici da je ovo pismo
10 upućeno ili poslato deset dana nakon što je direktiva potpisana?

11 O: Mislim, ali sigurno je... sigurno sam u pravu da je ovo isuviše veliki
12 period da se jedan dokumenat strogo poverljiv i veoma bitan za dalja borbena
13 dejstva Vojske Republike Srpske, zadrži sedam dana, negde zadrži sedam dana.

14 P: Vi ste spomenuli tajne ili državne tajne. Kada bi dokument bio
15 obeležen kao državna tajna, ti ljudi koji nisu direktno radili na dokumentu, da
16 li bi oni uopšte bilo šta znali o dokumentu ili za dokument?

17 O: Za izradu takvih dokumenata svi oni koji su učestvovali u izradi su
18 se potpisivali i potpisali, uz obavezu, normalno, da će sadržaj tih dokumenata
19 zadržati za sebe. Ostali... niko više nije mogao biti upoznat sa takvim
20 dokumentima.

21 P: I poslednje pitanje o ovom dokumentu. Da li prepoznajete potpis odmah
22 ispod prezimena Milovanović?

23 O: Da. To je generala Milovanovića.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Rekli ste nam da ste proveli nekoliko meseci u Krajini, pored
2 generala Milovanovića. Na osnovu Vaših iskustava, i toga što znate o načinu na
3 koji je general Milovanović radio, da li je moguće da on potpiše dokument koji
4 je išao ili pismo koje je išlo uz direktivu, a da nije prethodno pročitao
5 direktivu?

6 O: To se nije moglo dogoditi.

7 P: Vi ste ranije rekli da ste onda otišli u Zvornik. Možete li malo više
8 da nam kažete o tome šta ste radili u Zvorniku i kakva je to bila operacija?

9 O: Ja sam u Zvornik otišao opet sa generalom Milovanovićem i mislim da
10 je prvi dan sa nama bio i general Jovo Marić, sa ciljem da u narednom periodu,
11 znači u tom periodu od kraja marta pa narednih mjesec i više, boravimo u zoni
12 Drinskog korpusa i zoni Istočno-bosanskog korpusa, koji su po naređenju Glavnog
13 štaba pripremali i izvodili operaciju za oslobađanje dijela... dijela teritorije
14 južno od rijeke Drine. Konkretnije, od Zvornika preko Kalesije, Tuzle, Majevice
15 do Brčkog. Koliko se sjećam, to je bila operacija "Spreča 95". Operacija
16 operativnog značaja.

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Želim sada da Vam pokažem 5D972.

18 P: Govorili ste o naređenju Glavnog štaba, na osnovu koga su korpusi ili
19 korpus pripremio operaciju "Spreča". Da li prepoznajete ovo naređenje?

20 O: Da.

21 P: Da li je ovo naređenje na osnovu kojeg je korpus pripremio operaciju
22 "Spreča"?

23 O: Da.

24 P: Nakon ovog naređenja, da li je Glavni štab, to jest da li bi Uprava
25
26
27
28
29
30

1 za operativno-nastavne poslove u Glavnog štabu imala ikakvog udela u pripremi i
2 planiranju operacije "Spreča"?

3 O: Posle ovog naređenja - ne. Nije imala nikakve zadatke, druge zadatke
4 u pripremi i izvođenju operacije.

5 P: Da li je Uprava za operativno-nastavne poslove Glavnog štaba obično
6 učestvovala u planiranju i pripremi operacija na operativnom nivou?

7 O: Osim organizacionog naređenja, koje je upućeno nosiocu i učesnicima u
8 operaciji i eventualno nekih drugih, ako je bilo potrebno, dodatnih naređenja,
9 nije učestvovala u neposrednoj pripremi i planiranju, a ni izvođenju operacija.

10 P: A, kakva je situacija kad se radi o borbama na taktičkoj razini?
11 Kakva je onda bila Uloga uprave za operativno-nastavne poslove Glavnoga štaba, u
12 borbama koje su se vodile na taktičkome nivou?

13 O: Ako sam dobro razumio da se radi o taktičkom nivou, to je nivo puka
14 brigade, onda Glavni štab, odnosno Uprava za operativno-nastavne poslove, nije
15 imala nikakvog... nikakvih zadataka u tom dijelu. To je ipak suviše nizak nivo da
16 bi Glavni štab bio uključen u takve borbe odnosno bojeve.

17 P: Kazali ste da je general Milovanović zajedno s Vama otišao za
18 Zvornik. Je li bilo uobičajeno da načelnik Glavnoga štaba, general Milovanović,
19 odlazi na teren?

20 O: Da, vrlo često je bio na terenu. A ono što ja iz prakse znam, bili
21 smo zajedno u Krajini, duži period, bili smo zajedno u Podrinju, odnosno zoni
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Istočno-bosanskog i Drinskog korpusa, a kasnije ponovo u Krajini. Odgovor je,
2 vrlo često je boravio na terenu. Nekad u dužem periodu, a nekad na dan-dva, ili
3 jedan dan.

4 P: A kakva je bila uloga generala Milovanovića za vrijeme te misije koju
5 je imao u Zvorniku u proljeće 1995.?

6 O: Vjerovatno po naređenju komandanta Glavnog štaba, imao je zadatak da
7 formira istureno komandno mjesto i da se sa tog isturenog komandnog mjesta prati
8 i utiče na tok izvođenja operacije. Prije tog... toga znam da je general
9 Milovanović, najprije u komandi Istočnog-bosanskog korpusa saslušao i odobrio
10 odluku komandantu, a to isto, nakon toga, je učinio i u komandi odnosno na
11 isturenom komandnom mjestu Drinskog korpusa, komandantu Drinskog korpusa.

12 P: Vratit ću se malo kasnije na odobrenje odluke. No, za sada bih Vam
13 pokazala dokument 5D973. To je izvještaj, odnosno, bolje rečeno, pismo generala
14 Živanovića, koje je upućeno načelniku štaba Glavnoga štaba Vojske Republike
15 Srpske. To pismo ima veze s operacijom "Spreča", ali jedino što mene tu zanima
16 je sljedeće: Kada imate pismo koje se uputi načelniku Glavnoga štaba, dakle
17 Glavnoga štaba Vojske Republike Srpske, kome se takvo pismo upućivalo, kome se
18 slalo? Da li biste nam mogli kazati ime osobe, odnosno ime načelnika Glavnoga
19 štaba?

20 O: Prvo da kažem da ovakav izvještaj nije baš bilo uobičajeno slati. A
21 posebno iz razloga što je načelnik Glavnog štaba general Milovanović, kome je
22 upućeno ovo pismo, bio prisutan u zoni Drinskog i Istočno-bosanskog korpusa.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Lično mislim da pisani ovakav izveštaj je imao cilj da se ostave pisani tragovi
2 za analizu ili objašnjenje nakon izvršene... nakon izvedene operacije. Konkretno,
3 znači, pismo, odnosno izvještaj je poslat generalu Milovanoviću.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, samo za informaciju.
5 Imamo danas nešto drugačiji raspored. Prva pauza neće biti u 10.30h nego u
6 10.20h i ta pauza će trajati samo 20 minuta. Onda ćemo nastaviti u 10.40h, pa će
7 sljedeća pauza biti u 12 sati, koja će trajati 30 minuta i ja neću biti prisutan
8 na zadnjoj sjednici, što znači da ćemo nakon toga zasjedati po pravilu 15bis, a
9 ta zadnja sjednica će početi u 12.30h.

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala Vam najljepša, gospodine
11 predsjedavajući.

12 P: Vi ste maloprije spomenuli naređenje koje je Glavni štab mogao
13 uputiti korpusu, a u vezi s operacijom "Spreča".

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ja bih Vam pokazala dokazni predmet
15 5D975. Radi se o formiranju 4. srpske brigade.

16 P: Da li je ovo tip, odnosno vrsta naređenja na koju ste mislili kada
17 ste kazali da je Glavni štab izdavao neka druga naređenja?

18 O: Da. Da.

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokument 5D976.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Thayer.

21 G. THAYER: [simultani prevod] Dobro jutro, gospodine predsjedavajući.

22 Možda bismo mogli malo uštedjeti vrijeme na unakrsnom ispitivanju
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ukoliko nam se daju određena objašnjenja. Jer, meni, iskreno govoreći, iz
2 odgovora svjedoka koji je sada dao nije baš najjasnije sljedeće: Kada kolegica u
3 pitanju govori "Da li ste na to mislili da je Glavni štab slao naređenja?", da
4 li biste nam mogli konkretno kazati o čemu svjedok govori kada kaže da je to
5 primjer? Zato što mi govorimo o puno naređenja Glavnoga štaba, pa bi bilo dobro
6 da nam se konkretno daju određeni podaci s tim u vezi i ja bih Vam stvarno bio
7 zahvalan.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam. Mislim da bi to bilo od
9 koristi.

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da, baš. Mislim da bismo isto to pitanje
11 mogli pokriti i s ovim naređenjem. Zato što se radi o naređenjima koji se
12 slijede, koji idu jedan za drugim, a koji su zapravo jednaki, koji govore o
13 istome.

14 P: Vi ste, naime, kazali, kada se na operativnome nivou planira neka
15 operacija, korpus je taj koji radi planove. A konkretno, u vezi s operacijom
16 "Spreča", Glavni štab je intervenirao s nekoliko pojedinih i konkretnih
17 naređenja.

18 Da li je naređenje koje smo vidjeli maloprije, o formiranju 4. brigade,
19 jedno od tih konkretnih naređenja koje je korpusu izdao Glavni štab, za vrijeme
20 operacije "Spreča"?

21 O: Da. Upravo sam rekao da za operaciju operativnog nivoa Glavni štab
22 izdaje osnovno naređenje, u konkretnom slučaju izdao je naređenje o formiraju... o
23 formiranju 4. srpske brigade i još jedan... jedno naređenje koje vidimo ovde
24 vezano za artiljerijsko-raketnu podršku izvršiocima ove operacije.

25 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada bih pokazala svjedoku drugu
26
27
28
29
30

1 stranicu ovoga dokumenta. To naređenje ima na kraju ovoga teksta inicijale DM.

2 P: Sjećate li se Vi, odnosno znate li tko je napisao ovo naređenje?

3 O: Pukovnik Dragiša Masal.

4 P: A, znate li, odnosno sjećate li se, gdje ste napisali to naređenje?

5 Jeste li još uvijek bili u Crnoj Rijeci ili ste već bili u Zvorniku?

6 O: U Crnoj Rijeci.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim Vas, vratite nam prvu stranicu
8 sada.

9 P: Pogledajte, molim Vas, točku 2, vidimo da se tu spominje Vaše ime.
10 Biste li nam, molim Vas, objasnili na što se misli kada se govori o planiranju,
11 taktičko-tehničkoj pripremi i upotrebi određenih sredstava?

12 O: Konkretno, radi se o sredstvima koje nisu imale sve jedinice, a
13 posebno nisu imale tehničko sredstvo koje upotrebljava ove avio-bombe. Iz tih
14 razloga je bilo potrebno grupisati sredstva, da određena stručna tehnička lica
15 pregledaju, da se proveri da li su posluge osposobljene za upotrebu, odnosno
16 izvršavanje vatrenih zadataka, a da organi koji planiraju operaciju, odnosno
17 onaj artiljerijski plan operacije, da se proveri da li su sposobni, na osnovu
18 taktičko-tehničkih karakteristika sredstva, pravilno planirati rejon ciljeva i
19 rejon vatrenih položaja i način upotrebe ovih sredstava.

20 P: Spomenuli ste avionske bombe. Da li je takvo naoružanje bilo
21 zabranjeno?

22 O: Ne.

23 P: Mislim da smo čuli, ovdje u sudnici, da takve bombe nisu izuzetno
24 precizne. Da li biste nam Vi mogli nešto kazati u vezi s preciznošću takvoga

25

26

27

28

29

30

1 naoružanja?

2 O: Upravo iz tih razloga je bilo potrebno detaljno isplanirati, da ne bi
3 došlo do sopstvenih gubitaka. Naime, l...lanseri, ali lanseri koji su ipak, rekao
4 bih, primitivno bili napravljeni, nisu bili tehnički ispitani. Balistički nisu
5 bili obrađeni i način lansiranja sa njih nije bio praćen određenim
6 proračunima. Iz tog razloga ova sredstva nisu bila ni precizna, i vrlo često su...
7 vrlo često je bilo velikih odstupanja od projektila do projektila.

8 P: Htjela bih sada da pogledate točku 4. Tu se, dakle, govori, u toj
9 točki 4, o sektoru za pozadinu koji treba dobiti upute od načelnika Uprave za
10 operativno-nastavne poslove. Kažite nam, što je to načelnik Uprave za
11 operativno-nastavne poslove na osnovi ovoga naređenja trebao konkretno učiniti?

12 O: Konkretno znam o čem' se radi. Jer, kad sam pisao ovo naređenje, ja
13 sam znao o čemu treba voditi računa. Da se transport ovih sredstava mora vršiti
14 odvojeno na različitim vozilima. Na jednom vozilu motore, na drugom vozilu
15 bombe. I, obzirom da sam ja nakon pisanja ovog naređenja otišao na teren, ja sam
16 načelnika Uprave za operativno-nastavne poslove informisô o ovom naređenju i dao
17 mu objašnjenja ukoliko bi sektor za pozadinu tražio neka objašnjenja zašto
18 toliko vozila i zašto vozila tog tipa - da bi on mogao objasniti u moje ime,
19 obzirom da ja nisam više bio na licu mjesta, već sam bio na terenu.

20 P: Kazali ste da ste mu dali objašnjenja. Da li je on sâm, bez Vaših
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 objašnjenja, mogao izdati upute u vezi s pozadinskim obezbjeđenjem? Da li on to
2 uopće zna učiniti?

3 O: Nisam siguran da, vezano za ova sredstva, da bi mogao.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, bojim se da
5 je moje pitanje dobro prevedeno na B/H/S/. Međutim, imamo grešku na engleskom
6 prijevodu, na 23 stranici, u prvome retku. Ja nisam govorila o naređenju, nego o
7 uputama.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam, gospođo Fauveau. Radilo se o
9 Vašem pitanju.

10 Mislite li da možemo sada napraviti pauzu?

11 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da, časni Sude, ukoliko Vam tako paše.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] 20 minuta.

13 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

14 ... Početak pauze u 10.18h

15 ... Sjednica nastavljena u 10.43h

16 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite. Izvolite sestti.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, izvolite. Sledeća
18 pauza će biti u podne. Hvala Vam, gospođo Fauveau.

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedniče.

20 P: Generale, da li znate gdje je - pukovnik Miletić tada, sada je
21 general - bio za vreme operacije "Spreča"?

22 O: Bio je u Glavnom štabu u Crnoj Rijeci.

23 P: Mislim da ste već govorili o učešću Drinskog korpusa i Istočno-
24 bosanskog korpusa u operaciji "Spreča". Da li znate da li je iko vršio
25 koordinaciju operacija ova dva korpusa?

26 O: Da. Koordinaciju je... koordinacija je vršena sa isturenog komandnog
27 mjesta Glavnog štaba, u Zvorniku. Koordinaciju je vršio general Milovanović,
28 zajedno, odnosno on je bio komandtant IKM-a, a... učestvovao sam ja, povremeno

29

30

1 general Jovo Marić i još ne...neki od starešina po dan ili dva su boravili na
2 isturenom komandnom mjestu, iz Glavnog štaba.

3 P: Da li je bilo moguće vršiti koordinaciju direktno iz Crne Rijeke?

4 O: Nije bilo moguće, odnosno, ne bi bilo efikasno. Iz tih razloga je i
5 formirano istureno komandno mjesto na terenu.

6 P: I do kada ste ostali u borbenoj zoni u okviru operacije "Spreča"?

7 O: Mislim negde do polovine maja.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Želim samo da Vam pokažem dokazni
9 predmet 5D985.

10 P: I dok čekamo da se vidi dokazni predmet, hoću da kažem da se radi o
11 izvještaju Drinskog korpusa i želim da znam da li znate koliko je general
12 Milovanović ostao u tom kraju?

13 O: General... general Milovanović nije svaki dan bio u zoni izvođenja
14 operacije. Ali, negdje do polovine maja, ili možda i druge polovine maja, je
15 boravio. Povremeno je odlazio u zonu Istočno-bosanskog korpusa, a povremeno je
16 boravio i u sedištu Glavnog štaba.

17 P: Molim Vas da pogledate 2. paragraf ovog izveštaja. To je dnevni
18 borbeni izveštaj Drinskog korpusa od 13. maja 1995. godine. I molim Vas da
19 pogledate poslednju rečenicu iz paragrafa obeleženog brojem 2, gde se spominje
20 načelnik Glavnog štaba VRS-a.

21 O: Da. Kaže se da je načelnik Glavnog štaba je obišao položaje
22 protivoklopnog odreda i 5. pešadijskog bataljona u 1. zborničkoj brigadi.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: U dokumentu VRS-a, kad se spomene načelnik Glavnog štaba, na koga se
2 misli?

3 O: Na generala Milovanovića.

4 P: Vi ste ranije spomenuli činjenicu da je odluke trebalo odobriti i
5 mislili ste na odluke Drinskog korpusa i Istočno-bosanskog korpusa, koje je onda
6 odobravao general Milovanović.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Želim da Vam pokažem dokazni predmet
8 5D987. Teško je pročitati ovaj dokument.

9 P: I, da bih Vam pomogla, ja ću pročitati na engleskom, taj pasus, broj
10 3. "Zadatak po planu 'Spreča 95' izvršavati raspoloživim sredstvima na osnovu
11 odluke komandanta Drinskog korpusa, koju sam odobrio."

12 Možemo da vidimo kucani potpis generala Milovanovića na dnu stranice. Da
13 li ste Vi znali da je donesena odluka 20. maja 1995. godine, koju je onda
14 general Milovanović odobrio? Da li Vam je bila poznata takva odluka?

15 O: Ne. Tak... a... ta je odluka done...donesena ranije, prije otpočinjanja
16 operacije i jedan i drugi komandant korpusa su referisali odluku, general
17 Milovanović je odobrio i na osnovu tih odluka, operacija je izvođena. Znači,
18 nije ona donesena 20. maja. Već je krajem, ili u drugoj polovini marta, ne znam
19 tačno, ali - krajem marta.

20 P: U Glavnom štabu, ko je imao ovlašćenje da odobrava odluke koje su
21 donosili komandanti korpusa?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Isključivo pravo je imao komandant Glavnog štaba, ili njegov zamjenik
2 general Milovanović.

3 P: Da li je načelnik Uprave za operativno-nastavne poslove mogao to da
4 uradi? Da li je on imao takva ovlašćenja?

5 O: Ne. Niti on, niti bilo ko drugi osim ove dvojice, koje sam istakao.

6 P: Govorili smo o muslimanskim snagama i o tome što su oni pokušavali da
7 ostvare 1994. i 1995. godine kad ste Vi bili u TG-u Višegrad, to jest njihovi
8 pokušaji da povežu enklave. Želim da Vas pitam ovo - kad ste Vi bili u Zvorniku,
9 da li ste čuli za nekakva kretanja muslimanskih snaga iz enklava?

10 O: Da, bilo je govora na večernjim analizama, odnosno referisanjima, da
11 se očekuje /?očekuju/ dejstva muslimanskih snaga iz reona Srebrenice i Žepe u
12 cilju rasterećenja njihovih snaga na Teočaku, odnosno u zoni izvođenja operacije
13 "Spreča".

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Želim sada da Vam pokažem dokazni
15 predmet 5D1213. Ovde se radi o naređenju Glavnog štaba. I tu stoji potpis, to
16 jest ime, generala Milovanovića. Datum je 30. mart 1995. godine.

17 P: Molim Vas da pogledate uvodni deo ovog naređenja.

18 O: Da, vidio sam.

19 P: Da je došlo do takvih kretanja, da li je to moglo da utiče na
20 operaciju "Spreča", ili na način na koji se odvijala operacija "Spreča"?

21 O: Ukoliko je... ukoliko je došlo do pre...prebacivanja ovih snaga, to je
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 jaka pomoć snagama na frontu, u zoni izvođenja... izvođenja operacije "Spreča".
2 Uostalom, mi smo - da li su to bile te snage, ili pojačanje iz dubine teritorije
3 koja je bila pod kontrolom muslimanskih snaga, u toku same operacije, je bilo u
4 više navrata žestokih protivnapada muslimanskih jedinica.

5 P: Kad ste se vratili iz Zvornika, gde ste otišli? Gde ste otišli nakon
6 što ste napustili Zvornik?

7 O: Otišao sam u Glavni štab.

8 P: Sećate li se da su u to vreme odnosi sa UNPROFOR-om bili prilično
9 napeti?

10 O: Da. Mislim da je bilo počelo bombardovanje položaja Vojske Republike
11 Srpske i objekata infrastrukture.

12 P: I koliko dugo ste ostali u Glavnom štabu u Crnoj Rijeci?

13 O: Do kraja maja 1995. godine.

14 P: I gde ste otišli posle toga?

15 O: Poslije toga sam otišao ponovo u Krajinu, zajedno sa generalom
16 Milovanovićem i generalom Jovom Marićem.

17 P: Kad Vi kažete "Krajina", šta mislite tačno? Gde ste tačno otišli, u
18 Krajini?

19 O: Otišli smo na istureno komandno mjesto Glavnog štaba, u Drvar.

20 P: I kakve su bile veze između isturenog komandnog mesta u Drvaru i
21 glavnog zapovednog mesta, ili glavne komande u Crnoj Rijeci?

22 O: Imali smo direktnu, zaštićenu vezu.

23 P: Da li znate da li je general Milovanović dok je bio u Krajini stupio
24 u vezu sa generalom Mladićem?

25

26

27

28

29

30

1 O: Da. Svako veče se čuo sam generalom Mladićem.

2 P: A, znate li je li general Milovanović stupao u kontakt s generalom
3 Miletićem?

4 O: Da. Stupao je u kontakt i sa generalom Miletićem, odnosno, tada još
5 uvijek pukovnikom Miletićem.

6 P: Jeste li ikada imali Vi prilike pisati neku direktivu?

7 O: Da.

8 P: Možete li nam kazati o kojoj se direktivi radi?

9 O: Radi se o direktivi broj 9.

10 P: A, možete li nam kazati gdje je pisana ta direktiva?

11 O: Ta direktiva je pisana na isturenom komandnom mjestu u... Glavnog štaba
12 u Banja Luci.

13 P: A zašto je ta direktiva pisana na isturenom komandnom mjestu?

14 O: Zato jer je velik... najveći dio Glavnog štaba, odnosno uži dio Glavnog
15 štaba na čelu sa komandantom generalom Mladićem u to vreme boravio u Banja Luci,
16 odnosno na isturenom komandnom mjestu i na zapadnom dijelu ratišta.

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pokazala bih Vam dokazni predmet 5D999.

18 P: Prepoznajete li Vi ovaj dokument?

19 O: Da. To je direktiva broj 9.

20 P: Možete li nam objasniti postupak, dakle, proces koji je doveo do
21 pisanja ove direktive?

22 O: Ova direktiva je donesena takozvanom "skraćenom metodom". U
23 najkraćem, objašnjenje za ovaj metod je sledeći: Na zajedničkom sastanku, koji
24 je komandant Glavnog štaba imao sa užim dijelom, svojim pomoćnicima, načelnikom
25
26
27
28
29
30

1 štaba i još ostalim koje o... smatra da treba da prisustvuju tom sastanku, vrši se
2 kratka analiza stanja na... u određenoj zoni. Konkretno, vrši... izvršena je kratka
3 analiza stanja na frontu, u zoni 1. i 2. krajiškog korpusa.

4 Svi organi, odnosno pomoćnici, su izneli svoje stavove i mišljenja,
5 obzirom da preko dana svi su boravili na terenu u nek...nekoj od ovih jedinica. Na
6 osnovu te analize, došlo se do zaključka da je nemoguće odbraniti teritoriju... tu
7 teritoriju Republike Srpske odbrambenim dejstvima, već je bilo nužno krenuti u
8 protiv-ofanzivu. General Mladić je iznio osnovnu zamisao. Izdao je, u kratkim
9 crtama, naređenja i naredio da se napiše direktiva.

10 Nakon završenog sastanka, general Milovanović me je pozvao u svoju
11 kancelariju, precizirao određene zadatke - ono što je bilo neophodno da se
12 direktiva napiše - i naredio mi, odnosno naredio da pišem direktivu. Kad sam
13 napisao direktivu, odnio sam generalu Milovanoviću, koji je pročitao i odnio na
14 potpis komandantu Glavnog štaba.

15 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada bih Vam pokazala 4. stranicu
16 ovoga dokumenta na engleskom, odnosno 3. na B/H/S/-u. Molim Vas, pokažite nam
17 dno stranice, na B/H/S/-u.

18 P: Vidite, tu se spominje Sarajevski korpus, zatim Istočno-bosanski
19 korpus...

20 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim Vas, pokažite nam još sada i
21 sljedeću stranicu na B/H/S/-u.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: ... zatim Hercegovački korpus i Drinski korpus. Da li se sjećate tko
2 Vam je kazao što morate napisati u ovome dijelu direktive?

3 O: U kratkim crtama je osnovne zadatke izdao komandant Glavnog štaba,
4 general Mladić. Detaljnije je pojasnio general Milovanović.

5 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim, sada pokažite svjedoku zadnju
6 stranicu ove direktive, to je 5. stranica na engleskom, a zapravo kraj je pri
7 dnu ove stranice na B/H/S/-u.

8 P: U točki 7 se spominje direktiva broj 7. Tko Vam je kazao -

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Oprostite, to je prethodna stranica na
10 engleskom.

11 P: Tko Vam je kazao da se pozivate na direktivu broj 7?

12 O: Obzirom da nisam učestvovao u pisanju direktive broj 7, a nije bilo
13 drugih organa, stručnih organa koji bi detaljno dali elemente za ovu tačku,
14 general Milovanović je kratko rekao "Obezbeđenje borbenih dejstava napisati u
15 duhu direktive broj 7".

16 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da li bismo sada mogli pogledati i
17 zadnju stranicu na engleskom jeziku?

18 P: Pri dnu ove stranice vidimo da je direktivu izradio pukovnik Dragiša
19 Masal.

20 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Za zapisnik, prijevod na engleski nije
21 kao u direktivi 7, ali u tekstu na B/H/S/-u piše riječ "izradio", dok na
22 engleskom piše "sastavio".

23 P: Kada ste bili na tome sastanku koji je bio prije pisanja ove
24
25
26
27
28
29
30

1 direktive, kakva je bila Vaša uloga na tom sastanku?

2 O: Ja sam vodio kratke zabeleške u toku diskusije odnu... u t... u toku,
3 ovaj, analize tog stanja. Nisam učestvovao u analizi. Nisam učestvovao da s...
4 diskusijom nekom.

5 P: Jeste li Vi imali ikakvoga utjecaja na sadržaj ove direktive?

6 O: Ne.

7 P: Da li je Vaša uloga u izradi direktive bila uobičajena uloga, dakle
8 uobičajeni posao osobe koja direktivu piše?

9 O: Da, upravo, ja sam izradio direktivu, na osnovu elemenata koje sam
10 dobio na sastanku, a kasnije i od generala Milovanovića.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Thayer.

12 G. THAYER: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, prije nego što
13 odemo predaleko, ja nastojim pronaći riječ "izradio". Tako da zapisnik bude
14 sasvim jasan, bilo bi dobro da nam se kaže na što se to odnosi. Odnosno,
15 kolegica je spomenula da je riječ iskorištena u oba teksta, ali da je prijevod
16 različit. Pa, molim Vas, recite nam, o čemu se radi, tako da i mi razumijemo.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, hvala, gospodine Thayer.

18 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Radi se o riječi koja je napisana prije
19 riječi "pukovnik Dragiša Masal". Na engleskom je prevedeno riječju "*compiled*",
20 odnosno "sastavio", a imamo u direktivi, dakle, istu riječ, koja je na B/H/S/-u,
21 a koja je na engleski prevedena riječju "*drafted*".

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. Mislim da je sada jasno. Možemo
23 nastaviti.

24 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A imam i ja još jedno pojašnjenje za to,
25 odnosno, mislim da se radilo o mojoj grešci, zato što sam prebrzo govorila.

26

27

28

29

30

1 P: Odgovor na jedno od mojih pitanja, nije zabilježen. Pa ću ponoviti
2 pitanje. Jeste li Vi imali utjecaja na sadržaj ove direktive?

3 O: Ne, nisam imao utjecaj na sadržaj.

4 P: Kazali ste da je ova direktiva napisana na osnovi skraćene metode.
5 Kakva bi bila Vaša uloga da je direktiva pisana na osnovi potpune metode?

6 O: U principu, uloga onoga ko izrađuje ne razlikuje se u punoj mje... u... u
7 velikoj mjeri. Jedina razlika, što u potpunoj metodi svi organi komande, štaba,
8 izrađuju svoje priloge za direktivu, dostavljaju onome ko piše, ko sastavlja, ko
9 izrađuje.

10 Tako da jedina razlika u skraćenoj metodi, sastavljač mora sve da piše,
11 a u potpunoj metodi dobija napisane priloge koje uključuje u s...sadržaj
12 direktive. Jednom rečenicom, lakše je sastavljaču u potpunoj metodi.

13 P: Kada je rađena direktiva broj 9 i kada je odnesena generalu Mladiću,
14 da li se sjećate da li je on nju potpisao onakvu kakva je bila ili je možda unio
15 nekakve izmjene?

16 O: Nije odmah potpisao. Bilo je ispravi... ispravke, odnosno, izmjena,
17 nakon čega je general Milovanović mi ponovo vratio da to... to izmijenim, nakon

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 čega je direktiva i potpisana.

2 P: I jeste li Vi onda u završni tekst i unijeli te ispravke, odnosno
3 izmjene, generala Mladića?

4 O: Da, obavezno, morao sam.

5 P: Da li je general Miletić na bilo koji način surađivao, odnosno
6 sudjelovao pri izradi ove direktive broj 9?

7 O: Ne.

8 P: Vi ste kazali da je u to vrijeme gotovo cijela komanda Glavnoga štaba
9 bila u zapadnoj Bosni. Da li ste Vi u to vrijeme u zapadnoj Bosni imali
10 sastanke, odnosno, da li je komandant imao sastanke sa svojim suradnicima u to
11 vrijeme?

12 O: Da, imao je takoreći svaki dan. Nije baš svaki dan, ali kad je
13 situacija dozvoljavala, kad /?su/ se blagovremeno pomoćnici vraćali sa terena,
14 onda je uveče bila redovno analiza događanja u toku prethodnog dana.

15 P: I, u to vrijeme, kada bi komandant i njegovi najbliži suradnici, kada
16 su bili u zapadnoj Bosni, gdje su se donosile odluke? Gdje su se donosile odluke
17 Glavnog štaba?

18 O: U Banja Luci. Tamo gde je bio komandant i njegovi pomoćnici, odnosno
19 gro Glavnog štaba.

20 P: Da li je, pri donošenju tih odluka, general Mladić, da li se Mladić
21 konzultirao s generalom Miletićem?

22 O: Ne. General Mil...Miletić nije bio u Banja Luci.

23 P: A, znate li gdje se u to vrijeme nalazio general Miletić?

24 O: General Miletić je bio u Glavnog štabu u Crnoj Rijeci.

25 P: A znate li što je on u to vrijeme u Crnoj Rijeci radio? Kakva je
26 bila, kakvo je bilo njegovo zaduženje, odnosno uloga, tamo?

27

28

29

30

1 O: Obzirom da je jedan broj starešina bio u Glavnom štabu, jedan broj je
2 bio na... u zonama drugih korpusa. General Miletić je imao zadatak da prima
3 izvještaje iz zona svih korpusa, odnosno potčinjenih komandi, da objedinjava i
4 šalje izvještaje Vrhovnoj komandi. Imao je zadatak da organizuje rad sa ostatkom
5 Glavnog štaba, koji je bio u Crnoj Rijeci, da vodi računa o neprekidnosti veza,
6 jer jedinice veze koje su obezbjeđivali veze preko Glavnog štaba, je bila u
7 Crnoj Rijeci, i da, eventualno, prenosi neka naređenja koje je dobijao od
8 komandanta za ostale jedinice Vojske Republike Srpske, konkretno Hercegovački,
9 Drinski, Sarajevsko-romanijski korpus. U osnovi, to bi bili zadaci koje je
10 general, odnosno pukovnik, Miletić tada izvršavao.

11 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim Vas, pokažimo svjedoku sada prvu
12 stranicu ove direktive.

13 P: Ova direktiva je od 28.09.1995. Znete li kada je direktiva poslana
14 podređenim jedinicama?

15 O: Isto veče kad je napisana, odnosno kad je potpisana.

16 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokument 5D1347.
17 To je direktiva broj 9.

18 P: Znete li tko je napisao ovu direktivu?

19 O: Ne bih znao.

20 P: Pogledajte, molim Vas, ovaj dokument, pa nam kažite ako vidite na
21 njemu gdje je napisana ta direktiva?

22 O: Direktiva je napisana na isturenom komandnom mjestu u Drvaru.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Tko je 1995. Vama bio neposredno naređen?

2 O: Načelnik Glavnog štaba, general Milovanović.

3 P: Vidjeli smo da je general Milovanović jedan veći dio godine bio
4 odsutan iz Crne Rijeke, da je malo bio u Zvorniku, a puno u Krajini. Tko je bio
5 načelnik Glavnog štaba dok je general Milovanović bio u Krajini?

6 O: Bio je general Milovanović.

7 P: Kada ste Vi bili u Crnoj Rijeci, a kada generala Milovanovića nije
8 bilo, kad je bio odsutan, tko je onda bio na takvoj poziciji, odnosno tko je
9 onda bio u mogućnosti Vama izdavati naređenja?

10 O: Ukoliko nije general Milovanović mogao stupiti u vezu sa mnom,
11 direktna naređenja sam dobijao od komandanta Glavnog štaba, generala Mladića.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo malo. Gospodine Thayer?

13 G. THAYER: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, samo jedno
14 pojašnjenje molim. Na 35. stranici zapisnika, u 4. retku mojega zapisnika,
15 pitanje je bilo:

16 "Tko je bio načelnik Glavnoga štaba dok je general Milovanović bio u
17 Krajini?"

18 Terminologija je katkada vrlo važna. Ja ne znam da li je stvar prijevoda
19 ili da li je tako postavljeno pitanje. Ja ne znam da li je trebalo pisati "Tko
20 je na čelu Glavnoga štaba" ili "Tko je načelnik Glavnoga štaba", mislim da se
21 radi samo o pojašnjenju.

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Na što ste Vi mislili, gospođo Fauveau,
23 i hoćete li Vi, zapravo, riješiti, odnosno, da li ste Vi shvatili o čemu se
24 radi? Ako da, onda mislim da možete Vi to razriješiti.

25 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da, da, upravo tako, gospodine

26

27

28

29

30

1 predsjedavajući. Ja shvaćam što muči Tužitelja.

2 P: Kako bismo izbjegli svaku zbrku, ja ću ponoviti pitanje na
3 engleskome.

4 "Tko je bio načelnik Glavnoga štaba kada je general Milovanović bio u
5 Krajini?"

6 O: General Milovanović.

7 P: Govorili smo o naredjenjima koja ste dobivali. Da li je general
8 Miletić ikada Vama bio pretpostavljeni?

9 O: Ne, nije nikad. Bilo je... bio je jedan period, kad se razmatralo, ali
10 nezvanično u Glavnom štabu, da se načelnici rodova, odnosno odeljenja rodova, po
11 formaciji integrišu u operativnu-nastavnu upravu. Mi smo se žestoko usprotivili
12 tome, odnosno načelnici svih rodova, i ostalo je da načelnici rodova i dalje
13 budu neposredno potčinjeni načelniku Glavnog štaba, generalu Milovanoviću.

14 P: Je li general Miletić bio savjetnik generalu Mladiću?

15 O: Ne, nije bio savjetnik, nit...niti bilo ko u Glavnom štabu je... nije
16 bio. Znači, niko nije bio savjetnik generalu Mladiću, komandantu Glavnog štaba.
17 Komandant Glavnog štaba, po formaciji, je imao samo svoje pomoćnike. Savetnike -
18 nikoga.

19 P: Da li je pozicija, odnosno funkcija generala Miletića u Glavnome
20 štabu, njemu omogućavala da daje bilo kakve savjete generalu Mladiću?

21 O: Nije mu bila funkcija da daje savjete. U štabu, svako je imao svoje
22 zadatke. Mogao je, u okviru svojih nadležnosti, da nešto predlaže; da li će
23 komandant, odnosno načelnik štaba to prihvatiti ili ne - to je njihovo
24 diskreciono pravo bilo. Znači, savjetovanje nije bilo od strane, odnosno, nije

25

26

27

28

29

30

1 mogao savjetovati ništa.

2 GĀA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala Vam najljepša. Ja više nemam
3 pitanja.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam, gospoĀo Fauveau. Gospodine
5 Źivanoviću?

6 G. ŹIVANOVIĆ: Ja nemam pitanja za ovoga svjedoka.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine Źivanović.
8 Gospodine Nikoliću?

9 G. NIKOLIĆ: Gospodine predsjedavajući, nemam pitanja.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.
11 Gospodine Bourgon?

12 G. BOURGON: [simultani prevod] Mi za ovoga svjedoka nemamo pitanja.
13 Hvala.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala. Samo malo. Gospodine Krgoviću?
15 Gospodine Gosnell?

16 G. GOSNELL: [simultani prevod] Nemamo pitanja.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] A sada Vi, gospodine Krgoviću.

18 G. KRGOVIĆ: [simultani prevod] Imam nekoliko pitanja.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite. Pauza će biti u podne.

20 Unakrsno ispituje g. Krgović:

21 P: Dobar dan, generale.

22 O: Dobar dan.

23 P: Moje ime je Dragan Krgović i u ime Odbrane generale Gvere postaviću
24 Vam nekoliko pitanja. Gospodine generale, odgovarajući danas na pitanja Vi ste
25 rekli da ste se vratili u zapadni deo Republike Srpske, negde krajem maja 1995.
26 godine; je li to tačno?

27 O: Da.

28 P: Koji je bio razlog za Vaš povratak? Da li je došlo do neke promene
29 situacije na tom terenu?

30

1 O: Odluku je donio komandant Glavnog štaba, na predlog načelnika,
2 generala Milovanovića, a osnovni razlog, što je operativno-taktička situacija na
3 zapadnom ratištu se iskomplikovala. Deo teritorija koji je držala Vojska
4 Republike Srpske su izgubljene. Očekivala se velika ofanziva Hrvatskog vijeća
5 odbrane i Hrvatske vojske na zapadnom dijelu. Iz tih razloga je ova ekipa iz
6 Glavnog štaba upućena na zapadno ratište.

7 P: I ta ofanziva je usledila ubrzo nakon toga; je li tačno?

8 O: Tako je.

9 P: U toj af... ofanzivi vrlo brzo su hrvatske i muslimanske snage, ispred
10 izbile na dominantne visove, tako da se faktički Glamoč, i jedan deo tog fronta
11 našlo u poluokruženju, koliko je meni poznato. Da li se slažete sa tim?

12 O: Da. Hrvatska vojska je negdje do kraja juna ili početkom jula
13 ovlada...ovladala Dinarom. Došla na domak Grahova i bukvalno došla iza leđa Kninu.
14 Na drugoj strani, veći dio planine Golije je zauzela Hrvatska vojska, čime je i
15 Glamoč došao u opasnost.

16 P: Generale, kol'ko sam razumeo Vaše dosadašnje svedočenje, prvo
17 istureno komandno mesto Glavnog štaba, je bilo u Jesenicama, a nakon toga
18 uspostavljeno je i komandno mesto u Drvaru. Jesam li ja dobro razumeo Vaše
19 svedočenje?

20 O: Tako je. Istureno komandno mjesto u Jasenici je formirano krajem
21 oktobra 1994. i na njemu sam ja ostao do druge polovine marta. A istureno
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 komandno mjesto u Drvaru je formirano odmah nakon nove godine, znači početkom
2 januara 1995., u Drvaru. Bilo je u funkciji negde do kraja januara ili početka
3 februara, da bi ponovo bilo aktivirano krajem maja 1995. godine.

4 P: Krajem jula 1995. godine Vi ste se nalazili na Jasenicama, koliko sam
5 shvatio?

6 O: Uglavnom svaki dan sam ja boravio na bivšem isturenom komandnom
7 mjestu, odnosno na dijelu ratišta koje smo mi zvali Krupsko-bihačko ratište.
8 Ostali su bili na Grahovsko-glamočkom pravcu, odnosno na isturenom komandnom
9 mjestu u Drvaru.

10 P: Jeste li u nekom trenutku, uoči pada Grahova i Glamoča, otišli na taj
11 deo ratišta?

12 O: Da. Kad je palo Grahovo, general Milovanović me je pozvao da do...
13 odmah dođem u Drvar. Znači, to je... toga dana sam došao u Drvar, po naređenju
14 generala Milovanovića.

15 G. KRGOVIĆ: Molim da se svedoku pokaže dokazni predmet P3905.

16 P: Gospodine generale, ovo je jedan...

17 O: Momenat samo.

18 P: ... borbeni izvještaj o stanju na ratištu, a datum je 27.07.1995.

19 O: Da.

20 G. KRGOVIĆ: Molim da se svedoku pokaže 4. strana ovog dokumenta. Na
21 engleskom to je na 5. strani i da se spusti dokument, niže.

22 P: Gospodine generale, pogledajte ovaj zadnji pasus koji počinje "...u
23
24
25
26
27
28
29
30

1 zoni odgovornosti 30. partizanske divizije...".

2 O: Pješadijske.

3 P: Pješadijske, pardon. Ovde u drugom delu piše: "Na jugoistočnom delu
4 zone odgovornosti 2. krajiškog korpusa, širi rejon Grahova, i samo Grahovo,
5 napustilo je svo stanovništvo i uputilo se prema Drvaru, i dalje... Petrovac,
6 Sanski Most, zbog intenzivnog dejstva po Glamoču, a nastavljeno je iseljavanje i
7 iz ovog grada".

8 Jeste li ovog dana došli kod generala Milovanovića?

9 O: Upravo, ako je to 27-og, to je dan kad je Grahovo, praktično, palo.

10 P: Je li Vam general Milovanović izdao neki zadatak?

11 O: Praktično, u pokretu, upoznao me je samo da je Grahovo palo, da nema
12 nikakve veze sa Glamočem. Ne zna šta se događa. Naredio mi je da sjednem u
13 vozilo i da komunikacijom Drvar-Glamočko polje, odnosno selo Rore, Glamočko
14 Polje, odem do Glamoča i da sagledam situacija, da se vratim i da ga izvijestim
15 o stanju.

16 P: I jeste li uspeli da izvršite ovaj zadatak koji Vam je dao general
17 Milovanović?

18 O: Na putu do Glamoča, pro...prolaskom kroz srpska sela, nikoga živog
19 nisam vidio. Stanovništvo je već bilo iselilo, a na... pre ulaska u Glamoč, čuo
20 sam detonacije. Zaustavio sam se u reonu aerodroma, to je aerodrom bivše JNA sa
21 travnatom poletno-sletnom stazom, i u jednom objektu je bilo dva-tri

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 uniformisana lica. Prenijeli su mi da... da u Glamoču nema nikoga i da nije dobro
2 da ja idem dalje. Obzirom na situaciju, a vidjevši da, usput, nema ni vojske ni
3 civilnog stanovništva, ja sam se vratio.

4 P: Generale, kada ste došli na komandno mesto gde ste sreli generala
5 Milovanovića, da li ste vidjeli nekog od oficira Glavnog štaba tog 27-og jula
6 1995. godine?

7 O: Tog 27-og, znam, kad sam došao, da s... da u kancelariji generala
8 Milovanovića je bio general Jovo Marić, koji je bio uplakana lica. Kad sam pitao
9 šta je bilo, prije nego što sam referisao, on je kratko rekao, morao sam svoje
10 stare da evakuišem iz Grahova. Te ve... kratko sam referisao i otišao u operativnu
11 salu. Ne zn... osim ono oficira što je bilo to večer, ne sjećam se da... da sam to
12 večer nekoga vidio.

13 P: Da li ste vidjeli generala Gveru u to vreme?

14 O: Generala Gveru, na isturenom komandnom mjestu sam vidio, koliko se ja
15 sjećam. Koliko se sjećam, da je to bilo narednog dana, a to večer ne mogu... sa
16 sigurnošću ne mogu reći da... da..., ali koliko mi se čini da je narednog dana
17 general Gvero od... bio prisutan na isturenom komandnom mjestu.

18 P: Hvala, gospodine Masal. Ja nemam više pitanja za Vas.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Sarapa? Gospodine Haynes?

20 G. HAYNES: [simultani prevod] Da.

21 Unakrsno ispituje g. Haynes:

22 [Branilac ispituje putem prevodioca]

23 P: Tako da bi mogli da nastavimo sa tom temom. 27. jula 1995. godine,
24 kao što ste nam rekli, palo je Grahovo, s posledicama da je iz grada iseljeno
25 srpsko stanovništvo. Da li je to tačno?

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Vi o tome još niste govorili, ali poznato Vam je da su hrvatske snage
3 učestvovala u zauzimanju Grahova. Možete li nešto da nam kažete o tim snagama i
4 o vrsti snaga ili tipu snaga koje su to bile?

5 O: Ono što smo mi imali saznanja putem obavještajnih podataka i hvatanjem
6 razgovora u radio mreži, zaključili smo da su Grahovo zauzele elitne hrvatske
7 jedinice. Konkretno, samo Grahovo je zauzela, ne znam koja, gardijska brigada iz
8 Splita. Ne znam nju... njenu numeraciju, ali znam da je bila gardijska brigada iz
9 Splita.

10 P: Sledeći cilj gardijske brigade iz Splita je bio sam Drvar, zar ne?

11 O: Da, tako je.

12 P: Da li Vam je poznato da, nakon 27. jula, brigada po imenu Drinska
13 brigada, tj. toj brigadi je naređeno da se ona sastavi i da bude pod komandom
14 mog klijenta sada, generala Vinka Pandurevića.

15 O: Da, upravo ovaj pravac Grahovo-Drvar je zatvarala Drinska brigada. Ja
16 ne znam tačno koga je datuma ona dovedena, ali znam da je ona zaustavila dalji
17 prodor od Grahova prema Drvaru negde u visini sela Resanovci, kol'ko se ja
18 sjećam.

19 P: I, poznato Vam je da se brigada morala sastaviti u jako kratkom roku,
20 zar ne?

21 O: Kol'ko sam ja bio informisan, za vrlo kratko vrijeme je sastavljena i
22 do... dovedena u zonu izvođenja borbenih dejstava.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ako možete, kažite nam kakvi su bili Vaši utisci o vojnoj akciji koju
2 je ta brigada izvršila pod komandom tada potpukovnika Pandurevića?

3 O: Obzirom da sam bio u zoni izvođenja borbenih dejstava, lično znam da
4 je Drinska brigada zaustavila dalje napredovanje Hrvatske vojske. Dobila je
5 zadatak da pređe u protivnapad. Izvršili su pripreme i uz školski primjer
6 artiljerijske pripreme, u trajanju od 20 minuta do pola sata i žestokog napada,
7 nanijeli su neprijatelju ogromne gubitke.

8 Na hrvatskim sredstvima informisanja je objavljeno /?objavljena/
9 trodnevna žalost u Splitu. Mislim da je poginulo, toga dana, oko 60 boraca
10 gardijske brigade iz Splita. Nažalost, zbog slabog sadejstva drugih jedinica,
11 nije ostvaren onaj krajnji cilj da se ponovo vrati Grahovo. Kasnije, kad se ne
12 iskoristi prilika, onda bude mnogo problema, što je ova brigada i imala.

13 P: I, da li bi onda mogli da ukratko kažete da je to bila jedna klasično
14 izvedena vojna operacija komandanta snagama koje su u vrlo kratkom roku
15 sastavljene?

16 O: Ja bih to rekao da je to bio školski primer planiranja, brzog
17 planiranja i izvođenja jednog zadatka jedne brigade.

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: I da li je način na koji ste Vi to gledali, nešto što je konzistentno
2 sa Vašim utiskom o Vinku Pandureviću kao vojnom oficiru? Nešto što ste primetili
3 tokom dužeg vremena?

4 O: Da, upravo tako. Radi se o sposobnosti da se, takoreći u pokretu,
5 izvršeno... izvrši procjena, da se izvrše pripreme i da se dejstvuje u skladu sa
6 situacijom na terenu i energično onako kako je zapravo bi bilo... i bila
7 karakteristika za ovu jedinicu.

8 P: Hvala Vam. Možda će Vam se učiniti to malo nelogičnim, ali ja ću se
9 vratiti sada unazad. Rekli ste nam da ste 4. februara 1993. godine Vi postali
10 komandant taktičke grupe u Višegradu. Sećate se toga, zar ne?

11 O: Da.

12 P: I Vaš prethodnik na tom mestu je bio Vinko Pandurević, zar ne?

13 O: Da.

14 P: I, vojna situacija u kojoj ste se zatekli kada ste tek stigli u
15 Višegrad je bila jako teška. Slažete li se s tim?

16 O: Tako je.

17 P: Muslimanske snage su se nalazile u okolnim brdima iznad grada, mogli
18 su po volji da granatiraju grad i imali su i vojne ambicije da zauzmu još
19 teritorija u tom predelu, zar ne?

20 O: Da.

21 P: Tokom 1993. godine, a Vi ste o tome već govorili, bile su dve
22 operacije, vojne operacije, obe po imenu "Šibica". "Šibica 1" i "Šibica 2". I,
23 to je bilo u maju i junu 1993. Mislim da ste nam o tome govorili. Pretpostavljam
24 da ćete se setiti toga.

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne razumijem, "Šibica", operacija je bila "Mač".
2 PREVODITELJICA: Ispravka prevodioca - "Mač".
3 P: Izvinjavam se, možda je trebalo da upotrebi englesku reč "Sword",
4 umesto što sam rekao "Match"; da bi Vam to bilo pravilno prevedeno. Znači,
5 radilo se o operaciji "Mač 1" i "Mač 2".
6 O: Da.
7 P: Taktička grupa koja je trebalo da izvede te operacije, je bila
8 sastavljena od određenog broja borbenih grupa a borbene grupe 1 i 2 su bile pod
9 komandom Vinka Pandurevića. To je tačno, zar ne?
10 O: Da. Borbena grupa 1 i 2 su bile pod komandom Vinka Pandurevića.
11 P: I poznato Vam je da je tada on bio prebačen sa svog položaja
12 komandanta Zvorničke brigade da preuzme komandu nad tim borbenim grupama, zar
13 ne?
14 O: Kratko pojašnjenje: On nije prebačen sa dužnosti svoje da preuzme ove
15 borbene grupe. On je, kao pojačanje, doveo deo svoje jedinice u zonu izvođenja
16 ove operacije i od dijela taktičke grupe Višegrad i njegove jedinice, formirane
17 su dve borbene grupe kojima je neposredno komandovao Vinko Pandurević, tada,
18 čini mi se, major.
19 P: Hvala Vam. I, pod tim okolnostima, onako kako ste Vi shvatali pravila
20 Vojske Republike Srpske, ko bi trebalo da komanduje Zvorničkom brigadom dok je
21 on bio odsutan?
22 O: Obzirom da je boravio van zone, van svoje zone, zone svoje brigade -
23
24
25
26
27
28
29
30

1 njega na dužnosti je trebalo da zamijeni njegov načelnik štaba, ako ga je imao.
2 Ja pretpostavljam da je imao načelnika štaba. Znači, ostatkom brigade u matičnoj
3 zoni je ostao da komanduje načelnik štaba.

4 P: I, po Vašem mišljenju, da li postoji potreba da komanda korpusa izda
5 naredbu da se imenuje načelnik štaba kao komandant brigade u tim okolnostima? Da
6 li to automatski proizilazi iz pravila?

7 O: Po principu rukovođenja i komandovanja, ako je komandant brigade imao
8 načelnika štaba, koji je ujedno i zamjenik komandanta, nije bilo potrebno da se
9 piše posebna naredba.

10 P: Hvala Vam. Želim sada da se pozabavimo određenim aspektom operacija o
11 kojima smo govorili. "Mač 1" i "Mač 2". Jedan od gradova, ili sela, koje ste
12 spomenuli da je bitna za te akcije, je grad Ustiprača. Sećate li se toga?

13 O: Da. To je naselje, predgrađe Goražda. Prije bih rekao da je selo.

14 P: Da li je komandant muslimanskih jedinica u Ustipraču bio osoba po
15 imenu Ahmo Sejdić, ili Amo Sejdić?

16 O: Mislim da se... da se radi o Ahmetu Sejdiću. On je bio komandant
17 muslimanske višegradske brigade i u vreme operacije je boravio u selu Međeđi.

18 P: Tokom same operacije, da li je civilno stanovništvo u Ustipraču bilo
19 u klopki i izolovano?

20 O: Obzirom da su naše snage, konkretno 1. i 2. borbena grupa, presjekle
21 komunikaciju na Ustipraču, onda kompletno civilno stanovništvo od Višegrada do

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Ustiprače, u... du... na distanci negde 15 kilometara, je bilo odsječeno u kanjonu i
2 muslimanska vojska i civilno stanovništvo, koga po mojoj procjeni je bilo od
3 dvije do tri hiljade.

4 P: I šta se dogodilo sa civilnim stanovništvom?

5 O: U toku večeri ja sam dobio izvještaj od mog prislušnog centra, da je
6 uhvaćen pokušaj razgovora između Ahmeta Sejdića, komandanta muslimanskih snaga,
7 koji je uporno pozivao Vinka Pandurevića. Ono što su meni poslužiocu na
8 pr...prislušnim un...uređajima prenijeli, tražio je od Pandurevića da se omogući
9 izvlačenje civilnog stanovništva. Pandurević je odgovorio da garantuje da neće
10 biti dejstva po civilnom stanovništvu, i da imaju noć, celu noć na raspolaganju
11 da se evakuišu prema Goraždu.

12 U toku sutrašnjeg dana, kad smo ušli na teritoriju koja je bila pod
13 kontrolom Muslimana, nije bilo... nismo naišli ni na jednog civila. Ni živa ni
14 mrtva. Nismo naišli ni na vojnike. Da li su vojnici pobjegli pre civila, ili
15 nakon civila, to ne znamo.

16 P: I, takvo ponašanje, pregovaranje sa neprijateljem o bezbednosti
17 civila, nešto što je bilo dosledno Vašem utisku o Vinku Pandureviću i njegovim
18 stavovima, naročito u odnosu na civile, za vreme rata.

19 O: Mene takav postupak nije iznenadio. Radio se o profesionalcu. Lično
20 mislim da velika većina profesionalaca u vojsci bi tako postupila.

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Ja ću završiti moja pitanja za Vas, generale Masal, pre pauze. Kakvi
2 su bili Vaši utisci o njemu, u smislu moralnih standarda i načina na koji se on
3 ponašao kao vojni oficir?

4 O: Ja sam imao u to vreme mnogo prilika da saradujem i sadejstvujem na...
5 u borbama sa Pandurevićem, i tada, a i kasnije, imao sam veoma visoko mišljenje
6 o Pandureviću kao o profesionalcu-vojniku. I, mislim da, u najkraćem, da se
7 radilo o mladom oficiru koji je na najefikasniji način, znanja stečena u vojnim
8 školama, izuzetno uspješno primenjivao u ratu. Imao je veoma visoke sposobnosti
9 u rukovođenju i komandovanju jedinicama.

10 P: Hvala Vam, generale Masal.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine Haynes. Vi možete
12 da počnete Vaše unakrsno ispitivanje, gospodine Thayer, nakon pauze. A, pauza
13 sada počinje i trajaće 30 minuta. Hvala Vam.

14 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

15 ... Početak pauze u 11.59h

16 ... Sjednica nastavljena u 12.34h

17 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite. Izvolite sjesti.

18 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Kao što znate, sudac Agius neće biti s
19 nama do srijede zbog toga što ima službenih obaveza, što znači da ćemo
20 zasijedati temeljem pravila 15*bis*.

21 Gospodine Thayer, izvolite, imate riječ.

22 G. THAYER: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

23 Unakrsno ispituje g. Thayer:

24 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

25 P: Dobar dan, gospodine. Ja se zovem Nelson Thayer i ja ću Vam u ime
26 Tužiteljstva ovoga Suda, postaviti nekoliko pitanja.

27 O: Dobar dan.

28

29

30

1 P: Najprije, nekoliko osnovnih pitanja koja su ostala malo nejasna na
2 osnovu pitanja koja su Vam postavljena jutros. Pokazali su Vam jedan dokument,
3 jedan dokazni predmet, i tamo je bila i jedna šifra ili tajni naziv, koji je
4 tamo spomenut. Ja bih Vam ga mogao pokazati, ako Vam to treba, da se prisjetite.
5 Međutim, postavljena su Vam pitanja, tom prilikom ste, mislim, kazali da je bilo
6 pomalo teško ostvariti kontakt, odnosno stupiti u kontakt sa onim s kim ste
7 htjeli stupiti u vezu. Taj dokument spominje tajni naziv "Diploma". Zna li Vi,
8 odnosno, da li se sjećate, na što se taj naziv odnosi?

9 O: Da. Taj naziv je bio tajni naziv Glavnog štaba Vojske Republike
10 Srpske.

11 P: Sjećate li se, otprilike u koje vrijeme se Glavni štab služio tim
12 tajnim nazivom?

13 O: Ne znam tačno, ali mislim da je negdje do 1994. godine.

14 G. THAYER: [simultani prevod] Molim Vas, dokument 5D1026.

15 P: Gospodine generale, ja bih Vam pokazao jedan dokument kojega ste
16 vidjeli. Vidjeli ste, zapravo, dva primjerka jučer. Radi se o istome, odnosno
17 radi se samo o jednome dokumentu, zapravo radi se o jednome koji nosi potpis
18 generala Mladića. Vi ste identificirali oba dokumenta. Ja bih Vam pokazao samo
19 jedan odlomak u tome dokumentu.

20 Vidite li što piše u točki 3, na vašem jeziku, gospodine generale?

21 O: Da.

22 P: Možete li sucima potvrditi da, u vrijeme kada ste Vi dobili ovo
23 naređenje, da ste Vi bili upoznati sa Ženevskim konvencijama, te njihovim
24 Protokolima 1 i 2? Zatim, bili ste upoznati s Haškom konvencijom iz 1917. o
25 zakonima i običajima ratovanja.

26

27

28

29

30

1 O: Da, bio sam upoznat. U toku školovanja, a i u toku samog otpočinjanja
2 rata na prostoru bivše SFRJ da smo, ne izvorno kompletno sa dokumentima, ali sa
3 određenim odredbama Žene...Ženevske konvencije, da.

4 P: Iz onoga što nam kažete, ja shvaćam da se jedan dio Vaše obuke
5 odigravao za vrijeme školovanja, profesionalnog školovanja u JNA. A osim toga,
6 imali ste dodatnu obuku za vrijeme dok ste bili na službi u Vojsci Republike
7 Srpske. Je li točno?

8 O: Da.

9 P: Da li biste nam, molim Vas, ukratko opisali kakva je obuka bila
10 izvođena u Vojsci republike Srpske tijekom rata?

11 O: Nije to bila obuka u klasičnom smislu riječi. Već, sve komande
12 jedinice svih nivoa, izvorno su upoznavane sa određenim odredbama Ženevske
13 konvencije po pitanju odnosa prema ratnim zaro...zarobljenicima, po pitanju odnosa
14 prema civilima, po pitanju odnosa prema infrastrukturi na teritoriji koja služi
15 za preživljavanje, odnosno život civilnog stanovništva.

16 P: Dobro. Generale, Vi, znate, naime, ako ja se okrenem od Vas s vremena
17 na vrijeme, ako Vas ne gledam dok s Vama razgovaram - ja samo nastojim pogledati
18 što piše u zapisniku koji, zapravo, ispisuje cijelo vrijeme što mi govorimo. A,
19 i to je zato što katkada čekam i kraj prijevoda.

20 Ja bih Vam postavio par pitanja o operaciji "Spreča".

21 G. THAYER: [simultani prevod] Molit ću da se pokaže opet dokument 5D982.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine generale, Vi ste svjedočili o operaciji "Spreča", kao što
2 svi znamo. No, ne znam jeste li imali prilike pogledati ovaj konkretni dokument,
3 za vrijeme pripreme za svjedočenje. A mislim da poštovana kolegica, iz tima
4 gospodina Miletića nije se služila ovim dokumentom za vrijeme ispitivanja. No,
5 on se nalazi na popisu dokaznih predmeta. Pa Vas molim, pogledajte ga par minuta
6 ako Vam treba vremena, pa kažite nam da li prepoznajete dokument i da li ste
7 upoznati s njegovim sadržajem, to nam kažite, pa ću ja onda postavljati pitanja.

8 O: Da, upoznat sam sa dokumentom, a i znam da je ova analiza vršena u
9 komandi Drinskog korpusa.

10 P: Ova analiza izvedena je nakon što je ova operacija trajala negdje već
11 mjesec dana; je li tako, gospodine generale?

12 O: Tako je.

13 P: Nećemo ulaziti u previše detalja, ali, moglo bi se kazati da je ta
14 operacija naišla na određene teškoće koje su i dovele do toga da se izvede ova
15 analiza i koje su dalje nalagale prisutnost i sudjelovanje nekih starješina iz
16 Glavnoga štaba, koji su trebali, tijekom toga cijeloga postupka dati svoj
17 doprinos i svoje vodstvo. Je li tako?

18 O: Tako je.

19 P: Htio bih prijeći odmah na stvar, gospodine generale. Situacija je
20 bila vrlo ozbiljna u to vrijeme i puno toga je bilo u igri. Da li se sjećate?

21 O: Situacija je bila ozbiljna. Ne znam šta mislite št...št... čega je bilo
22 puno i... znam kakva je situacija bila na terenu.

23 P: Pukovnici iz Glavnoga štaba, Pandžić i Đurđević, jesu li oni bili
24 tamo i jesu li napravili procjenu, te u ime Glavnoga štaba informirali ljude,

25

26

27

28

29

30

1 nakon čega su doneseni određeni zaključci. Da li se Vi toga možda sjećate,
2 gospodine generale?

3 O: Pukovnik Pandžić i pukovnik Đurđević su prisustvovali analizi sa
4 ciljem da sagledaju sve relevantne podatke, odnosno ono šta komanda Drinskog
5 korpusa čini da... da bi operacija "Spreča 95" se privela kraju, onako kako je
6 planirano.

7 G. THAYER: [simultani prevod] A sad molim dokument 5D2891. Ustvari,
8 5DP02891. Mislim da je to dokument koji tražimo.

9 P: Generale, pogledajte opet malo ovaj dokument. Ako Vam treba malo
10 vremena, da ga malo bolje pregledate samo izvolite. To je dokument koji ima samo
11 2 stranice.

12 O: Da, pročitao sam.

13 G. THAYER: [simultani prevod] Pokažite nam, molim Vas, i drugu stranicu
14 na B/H/S/-u i na engleskom.

15 SVJEDOK: Da.

16 G. THAYER: [simultani prevod]

17 P: Generale, Vi ste već govorili o tome kako ste bili prisutni na
18 isturenom komandnom mjestu Glavnoga štaba. Mislim da ste kazali da su tamo bili
19 general Milovanović, general Mladić, Vi i drugi oficiri Glavnoga štaba koji su
20 dolazili i odlazili u to vrijeme.

21 O: Ispravka - general Marić, ne Mladić.

22 P: Oprostite, to je zbog mogega izgovora, gospodine generale.

23 Ovako, na prvoj stranici ovoga dokumenta, vidjeli smo da se spominje
24 Vas, te pukovnika Trkulju. Sjećate li se da li je pukovnik Trkulja bio na IKM-u
25 Glavnoga štaba u to vrijeme?

26 O: Da, bio je pukovnik Trkulja.

27

28

29

30

1 P: Vi ćete se, vjerojatno, složiti sa mnom, ako kažem da se radi o vrlo
2 ozbiljnoj višoj grupi oficira Glavnoga štaba, koji su bili dodijeljeni na taj
3 IKM.

4 O: Da, tako je.

5 P: Pogledajmo sada ovu drugu stranicu ovoga naređenja. Hteo bih Vam
6 skrenuti pažnju, gospodine generale, na točku 7. Tu piše da će:

7 "Komande Istočno-bosanskog korpusa i Drinskoga korpusa dodijeliti svaka
8 po jednoga operativca i jednoga pomoćnika zapovjednika za moral, vjerska i
9 psihološku pripremu u korpusu, koji će biti dio snaga IKM-a 1, Glavnoga štaba u
10 VRS-u u Zvorniku".

11 Vidite li to? Dakle, točka 7.

12 O: Da.

13 P: Vi ste bili na tome IKM-u. Kažite, molim Vas, sucima zašto je general
14 Mladić smatrao važnim u ovo naređenje unijeti da se tamo postavi na nivou
15 korpusa pomoćnik komandanta za moral, te da on bude stvarno fizički prisutan na
16 isturenom komandnom mjestu Glavnoga štaba?

17 O: Na os... na osnovu analize, koju je izvršila komanda Drinskog korpusa,
18 došlo se do zaključka da je tempo operacije "Spreča" u velikom padu. Osnovni
19 problem je bio sadejstvo između jedinica koje su učestvovale u izvođenju
20 operacije, a nakon jednomjesečnog izvođenja operacije došlo je do velikog
21 zastoja uslijed određenih gubitaka, uslijed neizvršenja postavljenih ciljeva, pa
22 se može reći da je u jednom dijelu i moral kod boraca bio u opadanju. Što je
23 sigurno navelo da komandant Glavnog štaba naredi da se na istureno komandno
24
25
26
27
28
29
30

1 mjesto neposredno uključe i organi za operativne poslove i organi za moral i
2 pravne poslove.

3 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospođo Fauveau-Ivanović, izvolite.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Samo kako bismo bili pravični prema
5 svjedoku, kada je kolega kazao koje su osobe navedene na ovome isturenom
6 komandnom mjestu, možda bi trebalo svjedoku dati priliku da kaže koja je,
7 zapravo, bila prva osoba, dakle, tko je vodio tu ekipu. Zato što ima i još jedna
8 osoba, čije se ime ne spominje, ali funkcija da. To bi trebalo, molim Vas,
9 pojasniti. Naime, radi se o 1. stranici dokumenta i to piše u točki 1.

10 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Thayer, imate li kakav
11 komentar na ovo?

12 G. THAYER: [simultani prevod] Mislim da mogu ja to pojasniti, ali mislim
13 da je prvi general kojega sam ja spomenuo bio načelnik štaba, general
14 Milovanović. Mislim da na njega kolegica misli.

15 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da. Mislim da onda možemo nastaviti.

16 G. THAYER: [simultani prevod]

17 P: Gospodine generale, sjećate li se što je činio taj pomoćnik
18 komandanta za moral na razini korpusa, u to vrijeme? Što je on radio da bi
19 pomogao, ispravite me ako griješim, da bi se osiguralo da moral boraca bude na
20 adekvatnoj razini? I na koji način su se ispravljali nedostaci u moralu?

21 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Samo malo, molim Vas. Vidim da gospodin
22 Josse traži riječ. Izvolite.

23 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, bilo bi možda dobro da svjedok
24 skine slušalice. Naravno, ako ne zna engleski.

25 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Generale Masal, da li razumijete
26 engleski? /... / Nisam čuo odgovor. Govorite li i razumijete li engleski?

27

28

29

30

1 SVJEDOK: Ne. Ne.
2 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala. Molim Vas, skinite slušalice.
3 Izvolite, gospodine Josse.
4 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, mi smatramo da se ova pitanja
5 postavljaju iznenada ovome svjedoku, i da je to upravo ono što kolega čini. Radi
6 se, zapravo, o stvarima kojima se nismo mi bavili za vrijeme svojega unakrsnog
7 ispitivanja. Što se tiče morala, nije bilo pitanja koja je postavljala kolegica
8 iz Obrane gospodina Miletića za vrijeme glavnoga ispitivanja ovog svjedoka.
9 Naravno, pravila dopuštaju strani u postupku postavljanje pitanja koja su
10 relevantna za dokazivanje njihovih teza i to je, pretpostavljam, ono što
11 gospodin Thayer sada čini. Ali, mi bismo htjeli kazati da smo mi potpuno
12 bespomoćni u ovakvoj situaciji. U cijelosti smo bespomoćni, zato što je svjedok
13 potpuno izvan naše kontrole, zato što je on svjedok druge strane u postupku. Mi
14 ne znamo da li postavljati nekoliko pitanja, da li uopće postavljati pitanja, mi
15 nemamo pojma što će Tužitelj pitati. Mi ne znamo unaprijed koji je popis
16 njegovih dokumenata, pa čak i da znamo, ne bi to bilo od velike koristi. Iskreno
17 govoreći, potpuno smo bespomoćni u ovakvoj situaciji.

18 Mi smo o ovome razgovarali tijekom zadnjih nekoliko dana i odlučili smo,
19 da, ukoliko se ovo ponovi, da o tome izvijestimo Raspravno vijeće. Mi smo
20 dopustili kolegi da postavi jedno pitanje, on ga je postavio, on sada postavlja
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 i drugo pitanje, i, kao što sam već rekao, on na osnovi pravila može tako
2 ispitivati. Ali, mi hoćemo naglasiti da smatramo da je ovo izuzetno nefer,
3 nepravično, ne prema nama, nego prema proceduri, uopće, proceduri koja je
4 usvojena, a, iskreno govoreći, general Gvero je potpuno bespomoćan u ovoj
5 situaciji.

6 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da li bi Vaš problem riješilo ako bi
7 Vijeće razmotrilo mogućnost da Vam se odobri dalje unakrsno ispitivanje?

8 G. JOSSE: [simultani prevod] To bi svakako donekle smirilo naše
9 strahove, ukoliko bismo se mogli baviti ovim konkretnim temama. Ali, zapravo, to
10 je nešto o čemu bih htio, konkretno, razgovarati s gospodinom Krgovićem. No, ako
11 bi to bilo ponuđeno, ja bih prihvatio.

12 G. THAYER: [simultani prevod] Mogu li ja odgovoriti?

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, gospodine Thayer.

14 G. THAYER: [simultani prevod] Uz sve dužno poštovanje prema kolegi,
15 mislim da on ipak pretjeruje kada govori o bespomoćnosti svojoj i svojega
16 klijenta u ovakvim situacijama, a i u svim drugim situacijama kada imamo
17 svjedoka kojega pozove jedna strana u postupku, pa ga unakrsno ispituju drugi
18 timovi Obrane.

19 Mi smo, naime, tijekom čitavoga izvođenja dokaza Obrane, vidjeli
20 svjedoke jednoga tima Obrane koje pripremaju jedan ili više drugih timova
21 Obrane. Vidimo iz pitanja koja se postavljaju, koja bi trebala predstavljati
22 unakrsno ispitivanje, vidimo da se radi, sasvim jasno, o pitanjima koja su
23 unaprijed pripremljena, uz pomoć pripremljenih sjednica s ovim svjedocima. Nema
24 ničega što sprečava kolegu, kao što je on to učinio i sa drugim svjedocima na
25 osnovi pitanja koja se postavljaju, da se sastane unaprijed sa bilo kojim od
26 ovih svjedoka i pretpostavljam da su oni više puta i činili. Dakle, sama

27

28

29

30

1 tvrdnja njihova o bespomoćnosti, nije utemeljena.

2 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Prekinimo raspravu ovdje, molim Vas.

3 Dovoljno smo čuli. Pa ćemo nastaviti, ali dajte nam samo jedan trenutak.

4 [Sudije vijećaju]

5 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Vijeće će, u datome trenutku, razmotriti
6 mogućnost dopuštanja dodatnog unakrsnog ispitivanja Obrane gospodina Gvere. I,
7 sada možemo nastaviti.

8 G. THAYER: [simultani prevod]

9 P: Gospodine generale, oprostite zbog ovog prekida. Dakle, moje pitanje
10 je bilo sljedeće: Vi ste bili na IKM-u, što je radio ovaj pomoćnik komandanta za
11 moral na razini korpusa u to vrijeme? Dakle, što je on činio da bi ispravio
12 nedostatke u moralu o čemu ste maloprije govorili sucima? Kakve su mjere
13 poduzete, odnosno, kakve je korake poduzeo taj pomoćnik komandanta za moral?

14 O: Ja ne znam tačno šta su pojedinačno radili. Jer, uglavnom, *gro*
15 vremena sam ja provodio na terenu. Ali, pretpostavljam da iz ovog naređenja
16 proizilazi da su oni bili potrebni da obave razgovore sa komandantima koji su
17 komandovali u toku operacije, i da su, vjerovatno, po njihovom planu, ili po
18 naređenju njihovih komandanata i odlazili u jedinice, njihove jedinice, s... koje
19 su učestvovale u izvođenju ove operacije.

20 Ja nisam neposredno bio sa njima, ja sam imao svoje zadatke neke, koje

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 sam izvršavao. Ali, iz ovog naređenja pretpostavljam da su im to bili zadaci.

2 PREVODILAC: Mikrofon za Tužitelja, molim.

3 G. THAYER: [simultani prevod]

4 P: Dobro. Prijedimo onda na sljedeću temu. Vi ste nam govorili o velikoj
5 količini vremena koje ste provodili na više IKM-ova, na više frontova, 1995.
6 godine. Ja bih Vam postavio nekoliko pitanja o Vašim dužnostima i odgovornostima
7 kao načelnika artiljerije Glavnoga štaba. Da li biste, molim Vas, ukratko kazali
8 kakve su to dužnosti bile? Ja, dakle, govorim sada odvojeno od svih drugih
9 dužnosti koje ste imali kada ste bili negdje na terenu u ovim vremenskim
10 razdobljima o kojima govorite.

11 O: Po prijemu dužnosti načelnika artiljerije u Glavnom štabu, osnovno je
12 bilo da sagledam, a kasnije da vodim računa o jedinicama artiljerije koje su
13 bile u Vojsci Republike Srpske.

14 Po formacijama taktičkih jedinica, operativnih sastava korpusa, i
15 strategijskih vojske u cjelini /sic/, artiljerija je tako grupisana, da svaka
16 jedinica ima svoju artiljeriju kojom neposredno komanduje. Specifično, u Vojsci
17 Republike Srpske sve jedinice na svim nivoima, osim Glavnog štaba, su imale
18 svoje artiljerijske jedinice. Doduše, imali smo raketnu brigadu koja je po
19 formaciji trebalo /?trebala/ biti neposredno potčinjena komandantu, odnosno nem...
20 a... da bih ja vodio računa o njoj kao formacijskoj jedinici.

21 Međutim, zbog njene lokacije, ona je na samom početku rata pridata 1.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 krajiškom korpusu. Tako da, obzirom da nisam imao, odnosno Glavni štab nije imao
2 pod svojom neposrednom komandom ni jednu artiljerijsku jedinicu, moj osnovni
3 zadatak je bio da utičem na pravilnost upotrebe artiljerijskih jedinica u nižim
4 sastavima, da vodim računa o stanju tehnike, zn...znači da vodim evidenciju o
5 stanju tehnike i municije artiljerijske i da vodim artiljerijski kadar, odnosno
6 evidenciju, da predlažem pomjeranje na formacijskim mestima, unapređenja,
7 predlog za školovanja i tako dalje.

8 Obzirom da je obim poslova načelnika artiljerije bio sužen, pošto nismo
9 imali pod neposrednom komandom jedinice, iz tih razloga sam ja izvršavao i
10 ostale zadatke na ovim isturenim komandnim mjestima i na većini a... a... dijelova
11 ratišta gde /?su/ se izvodila borbena dejstva.

12 P: Generale, kad ste rekli da je Vaš "...glavni zadatak to da vidite da se
13 pravilno koriste artiljerijske jedinice u nižim jedinicama", o čemu, ustvari,
14 govorite praktično? Možete li Veću da kažete tačno šta to znači?

15 O: U praksi bi bil... to bilo sledeće: Da prilikom obilazaka potčinjenih
16 sastava, odlazaka na teren, uočio bih da li je artiljerija grupisana po načelima
17 upotrebe, ili je, što je često bio slučaj, artiljerija cijepana pa dodjeljivana
18 na svim dijelovima fronta. Što nije u principu upotrebe artiljerije u toku
19 borbenih dejstava. Takve slučajeve s... slučajeve sam registrovao, predlagao
20 komandantima korpusa na koji način treba to da u... narede... urede, a istovremeno

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 upozoravao i svog pretpostavljenog, generala Milovanovića.

2 P: Pretpostavljam da, što se Vas tiče generale, za tako nešto je
3 potrebno dosta saznanja o aktivnostima koje se u određenom trenutku odvijaju
4 unutar korpusa, tako da bi mogli onda da donesete procenu o tome da li se
5 artiljerija pravilno raspoređuje i tako dalje. Da li se to tako može reći?

6 O: Ja bih samo dodao da nakon prijema dužnosti ja sam u vremenskom
7 periodu, nekih 15-20 dana, obišao sve korpuse i sagledao na licu mjesta o stanju
8 artiljerije i na koji način je grupisana. Na osnovu toga, a i kasnije u toku
9 izvođenja operacija u kojima sam... gde sam bio prisutan, ja sam sagledavao da li
10 je artiljerija upotrebljavana pravilno ili ne.

11 P: Samo još par pitanja na ovu temu generale. Možete li da nam date
12 predstavu, a počinjemo od dna ka gore, kada je potrebno a kada nije potrebno
13 ovlašćenje da se koristi artiljerija?

14 O: U procesu pripreme za sva borbena dejstva, na svim nivoima, da li je
15 to borba ili boj, na nivou bataljona, brigade ili operacija na nivou korpusa ili
16 vojske u cjelini - u procesu planiranja svaki komandant planira i dejstvo
17 artiljerije. Ako ima stručnog organa, načelnika u svojoj komandi, on je taj koji
18 je zadužen da izradi takav plan koji on potpisuje k... e... kad izradi, ali odobrava
19 komandant, kao što odobrava kompletno odluku.

20 Prema tome, pri upotrebi artiljerije, svaka komanda je autonomna, svaki
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 komandant, isključivo komandant, ima pravo za upotrebu artiljerije, na predlog
2 načelnika kao stručnog organa.

3 P: I čak pored te autonomije o kojoj ste nam upravo govorili, da li
4 postoje bilo kakve okolnosti kada bi komandant trebalo da dobije ovlašćenje od
5 svoje nadležne komande, da bi mogao da koristi svoju artiljeriju?

6 O: Ima situacija kada komandant, odnosno kad niži komandant može sam da
7 naredi u... upotrebu, a to je u sit... u situaciji iznenadnog napada, kada treba
8 svim raspoloživim sredstvima odbiti takav napad neprijatelja, a komandant
9 artiljerijske jedinice i u slučaju ako je neposredno napadnut njegov položaj
10 /sic/.

11 G. THAYER: [simultani prevod] Molim da pogledamo 5D976.

12 P: Generale, ovo je dokument koji ste jutros već videli. I imam samo par
13 pitanja u vezi pitanja koja su Vam postavljena o ovom dokumentu jutros.

14 Da li vidite dokument, da li ga prepoznajete?

15 O: Da.

16 P: Ove bombe iz vazduha, vazdušne, o kojima ste Vi govorili; možete li
17 ukratko da opišete kako su te bombe ispaljivanje, lansirane /kako je prevedeno/?
18 Mislim da ste opisali lansirni sistem, prikolice i tako dalje. Možete li da
19 opišete kako je to funkcionisalo?

20 O: U najkraćem - na motornom vozilu, na karoseriji vozila je ugrađena
21 /?ugrađen/ dio od klasičnog artiljerijskog oružja, takozvana "kolijevka". Znači,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 nema lafeta i nema cijevi. Na taj dio je navareno, odnosno namještena jedna
2 šina, slična šini od tramvaja ili voza. To je... to je uređaj sa koga se lansira.
3 On je imao nišanske sprave od artiljerijskog oruđa od koga je ta kolijevka
4 iskorištena.

5 Sama avio-bomba je u cjelini ostala kakva jeste. Da bi se lansirala ili
6 izbacila sa ovog uređaja, ona je imala pozadi jedan metalni adapter ugrađen,
7 metalnu ploču, sa urezanim navojem za lu... raketni motor. Jedan, dva, tri ili
8 četiri. Raketni motori su korišteni od višecevnog bacača raketa. Konkretno, u
9 ovom slučaju je bio vis... višecevni bacač raketa 122 milimetra "Grad", ruske
10 proizvodnje. Takođe, sa donje strane su ugrađena dva klizača koji su vodili
11 bombu tom šinom. I treći elemenat je uređaj za električno paljenje, aktiviranje
12 motora. I to aktiviranje je vršeno sa bočne strane na udaljeno... udaljenosti
13 jedno deset metara, obzirom da raketni motori, kad se aktiviraju, izbacuju
14 plamen nazad. Suština tog lansiranja ovih avio-bombi, sa ovog uređaja, je ta.

15 P: Opisali ste plamen sa bacača; da li je tačno da postoji nekakva vrsta
16 goriva koja služi kao pogon za ove rakete? Kako je funkcionisao taj njihov
17 pogon? Da li su imale neku vrstu goriva?

18 O: Već sam rekao, mislim da niste dobro, ovaj, shvatili, da smo
19 koristili or'ginal raketne motore. To je raketni motor od višecevnog bacača
20 raketa, koji s... koji je odvojen. On... u njemu je raketno gorivo. Znači, to je
21 formacijsko s... sredstvo od nekog drugog sredstva koje smo mi upotrebili za... to

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 je pogon na VBR-u.

2 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu. Dajte da nastavimo.

3 G. THAYER: [simultani prevod] Gospodine predsjedniče, da, da, ja imam još
4 samo par pitanja. Želim ta pitanja da nadovežem u nešto drugo.

5 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Mislite na artiljeriju?

6 G. THAYER: [simultani prevod] Da. Želim ovo da uvežem za jedan konkretan
7 dokument koji je relevantan za ovaj predmet. Apsolutno, gospodine
8 predsjedavajući.

9 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu. Hvala Vam.

10 G. THAYER: [simultani prevod]

11 P: Veće je čulo svedočenje o tim avio-bombama, tj. aerosolnim bombama.
12 Kakve su to bombe?

13 O: Ne. Ovde se ne radi o tome. Ovde lijepo piše "FAB". To je fugasna
14 avio-bomba. Klasična bomba punjena trotilom određene težine. 100 kilograma, 250
15 ili 275.

16 P: Shvatio sam, generale. Moje pitanje je: Kakva je ta bomba, aerosol
17 bomba? Kakva je razlika između avio-bombe o kojoj ste nam govorili i ove druge
18 koju ste pomenuli?

19 O: Ja sam profesionalac i samo sam čuo o aerosolnim projektilima. Nisam
20 imao, u praksi, slučaj da se upoznam sa aerosolnim projektilima. Fugasna avio-
21 bomba, ili fugasna artiljerijska granata, ima isključivo udarno dejstvo. Dejstvo
22 rušenjem i dejstvo parčadima a... čeličnim, usled raspa... rasprskavanja
23 /nerazgovijetno/ i te bombe su upravo ove. O aerosolnim sam ja samo čuo, a u
24 praksi nisam imao prilike ni videti a ni prisustvovati pri... njihov... ovaj,
25 prilikom njihove upotrebe.

26

27

28

29

30

1 P: U redu.

2 G. THAYER: [simultani prevod] Molim da pogledamo dokazni predmet P03025.

3 P: Generale, Vi na svom ekranu vidite zapovest za borbena dejstva koju
4 je izdao komandant Blagojević za operaciju "Krivaja 95" To je operacija na
5 Srebreničku enklavu. Ono što hoću da Vam pokažem je stranica 4 na B/H/S/-u, i
6 isto tako stranica 4 engleske verzije. Radi se o paragrafu 6.2.

7 Pa kaže:

8 "U 03.00 časova 6. jula 1995. godine, sa četiri projektila, avio-bombe
9 50 kilograma, dejstvuje po rejonu Potočari, škola, fabrika '11. mart', brdo
10 Gračić i tako dalje, u sektor Potočari."

11 Moje pitanje za Vas je: Ono što se ovde navodi, ova avio-bomba od 50
12 kilograma, to je ono o čemu ste pričali malopre? Ne aerosolni projektili, već te
13 avio-bombe; da li sam u pravu?

14 O: Da, potpuno ste u pravu.

15 P: Generale, Vi ste svedočili da ste bili u Glavnom štabu u Crnoj Rijeci
16 negde do kraja maja. Mislim da, koliko ste se setili, vazdušni napadi NATO-a su
17 se već dogodili pre nego što ste Vi otišli. Da li sam ja to pravilno shvatio?

18 O: Da, m... mislim nekoliko dana prije nego što smo otišli u Krajinu da
19 je... da su bili prvi napadi NATO avijacije.

20 P: Da bi bili sigurni da govorimo o istim događajima, radi se o
21 vazdušnim udarima 1995. godine, koji su neposredno prethodili uzimanju taoca iz
22 UNPROFOR-a, kao i slika na televiziji, kojih se svi sećamo, o tome da su neki
23 pripadnici mirovnih snaga bili razmešteni kod različitih objekata. Da li

24

25

26

27

28

29

30

1 govorimo o istoj stvari?

2 O: Ja ne mogu tačno reći taj vremenski period, ne mogu se ograničiti.

3 Ali koliko znam, prije odlaska u Krajinu, da su počela dejstva iz vazdušnog
4 prostora snaga NATO-a. Povod koji je bio, ne bih znao da li je... da li je to
5 konkretno uzimanje pripadnika UNPROFOR-a kao taoci /?taoca/, ili nešto drugo.

6 P: U redu. Dajte da vidimo samo da li mogu malo tu da Vam dam nekakve
7 smjernice. Uštedeću na vremenu i pročitacu iz dokumenta 65ter 528. To ne mora da
8 se stavi na elektronsku sudnicu. Ja čitam paragraf 189, na stranici 46.

9 "Specijalni izaslanik Ujedinjenih nacija ovlastio je vazdušne udare u
10 16.00 časova po lokalnom vremenu, 25. maja u 16.33 časova. Oficir za vezu na to
11 je obavestio specijalnog izaslanika da je šest nato letilica napalo dva bunkera
12 za municiju u blizini Pala."

13 Stati ću ovde, generale. Da li se sećate da su pogođeni ti bunkeri, gde
14 se na Palama držala municija. Da li Vas to podseća na taj događaj?

15 O: Nisam siguran da su gađani bunkeri gde se držala municija, ali koliko
16 mi se čini, da je dejstvovano po nekim objektima na Palama i na objektima veze
17 na Jahorini. Da li je to u tom napadu bilo, ali koliko se sjećam, da je to bilo
18 to.

19 P: U redu. Onda se u ovom pasusu nastavlja:

20 "Srbi su ponovo propustili da se povinuju sporazumu i nastavili da
21 gađaju Sarajevo. Isto tako su počeli da uzvraćaju protiv sigurnih zona, naročito
22 protiv ranjivih civilnih meta u drugim delovima Bosne i Hercegovine.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 U Tuzli, jedno oružje iz vazduha je eksplodiralo u jednom delu centra, gde je
2 bilo puno ljudi, i ubijena je 71 osoba, većina njih mladići i žene, a gotovo 200
3 ljudi je ranjeno."

4 Da li se Vi sećate ovog incidenta kada su granatirane bezbedne zone, od
5 strane VRS-a i naročito ovog incidenta kada je preko 70 ljudi ubijeno u Tuzli
6 25. maja 1995. godine. Da li se sećate toga, generale?

7 O: Ne, ne sećam se precizno. Kasnije sam čuo na sredstvima informisanja,
8 a onda na završetku rata znam da su i neke... neki oficiri pozivani na odgovornost
9 ili su podignute optužnice za konkretno. Konkretno, tada, u Glavnom štabu, nije
10 bilo izveštaja o tim dejstvima.

11 P: Generale, Veće je čulo za, ili videlo naređenje generala Milovanovića
12 da se uzmu pripadnici mirovnih snaga kao taoci, i da se oni rasporede po ovim
13 raznim vojnim objektima, kao živi štitovi. I, isto tako smo čuli neka svedočenja
14 o tome. Tako da, u vezi tih talaca, želim da Vam postavim sledeće pitanje. Veće
15 je takođe čulo svedočenje o granatiranju Srebrenice, grada Srebrenice, i da su
16 istog dana granatirane i druge sigurne zone. Moje pitanje za Vas je: Kako je tog
17 dana to granatiranje bilo koordinirano? Pretpostavljam da ovi, tj. ove
18 potčinjene komande nisu tek slučajno počele svoje granatiranje u isto vreme i
19 da, mora da je bilo nekakve koordinacije u svemu tome. Možete li da kažete Veću
20 šta znate u vezi koordinacije tog granatiranja, tog dana?

21 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Pre nego što odgovorite, generale Masal,
22 imamo gospodina Jossea koji hoće nešto da kaže.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. JOSSE: [simultani prevod] Pa, ovo je složeno pitanje, po našem
2 mišljenju. I naročito onaj deo da je uzimanje talaca očigledno bilo koordinirano
3 od strane Glavnog štaba. Prvo je trebalo to da postavi kao pitanje, jer to traži
4 odgovor, pa onda treba da pređe na ostala pitanja.

5 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Možete li da, onda, raščlanite pitanja?

6 G. THAYER: [simultani prevod] Da, mogu posebno da ih postavim.

7 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U redu. Izvolite.

8 G. THAYER: [simultani prevod] Da, to nije problem.

9 P: Moje pitanje, generale, je sledeće: Stav Tužilaštva koji se zasniva
10 na primer, na naređenju generala Milovanovića po kome su razni korpusi bili
11 instruisani da uzmu kao taoce pripadnike UNPROFOR-a, i da se oni rasporede na
12 razne vojne objekte. To je nešto što je koordinirao Glavni štab. Šta Vi kažete o
13 toj tvrdnji Tužilaštva, generale?

14 O: Sama riječ "koordinacija" pretpostavlja operaciju širih razmjera.
15 Očigledno, ako je to naređenje izdao general Milovanović, da je on to u mom
16 prisustvu... odnosno, ja nisam bio prisutan tu. Ne znam ko je bio prisutan tu.
17 Ali, očigledno da je on, vjerovatno nazvao, konkretnog komandanta i naredio šta
18 treba da uradi. Nikakva koordinacija sa jednog mjesta, da je to bilo iz
19 operativne sale, nije bila. Ili ja nisam bio tu, prisutan. Očigledno da je to
20 bilo individualno naređivanje.

21 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospođo Fauveau-Ivanović. Izvolite.

22 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, ja sam
23 pustila svjedoka da odgovori na pitanje, ali samo za zapisnik - general
24 Milovanović bio je svjedok pred ovim sudom i nije mu postavljeno ni jedno
25 pitanje s tim u vezi.

26 Da je Tužitelj bio zainteresiran za naređenja generala Milovanovića,

27

28

29

30

1 pretpostavljam da bi mu onda i postavio pitanja u vezi s time.

2 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, mi cijelim srcem podupiremo
3 ovaj stav.

4 [Sudije vijećaju]

5 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Vijeće ne vidi nikakvoga razloga da se
6 ovo pitanje ne dopusti, sve dok je ono relevantno. No, vidjet ćemo kako će
7 svjedok odgovoriti na njega.

8 G. THAYER: [simultani prevod] Časni Sude, vidjet ću mogu li ja pomoći
9 tako što ću svjedoku pokazati nekoliko dokumenata. Pa ćemo onda na taj način
10 obraditi ova pitanja.

11 Molim Vas dokazni predmet P2669 A. To će biti engleski. 2669 B, da nam
12 bude lakše. Ispričavam se.

13 P: Pogledajte, gospodine generale, nekoliko trenutaka ovaj dokument.
14 Pročitajte ovo naređenje. Ja ne znam da li Vam je dokument pokazan za vrijeme
15 pripreme ili nije. I kažite nam kada treba dokument pomaći da tako da možete
16 pročitati i ostatak dokumenta na prvoj stranici.

17 O: Pomerite.

18 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Pretpostavljam da nema prijevoda na
19 engleski.

20 G. THAYER: [simultani prevod] Trebao bi biti, gospodine predsjedavajući,
21 s ovom verzijom.

22 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Izgleda da nema.

23 G. JOSSE: [simultani prevod] Imam ja, časni Sude. Mislim da je to B.

24 G. THAYER: [simultani prevod] Ovako, 2669 A je prijevod - odnosno, ima
25 prijevod, tako bih trebao reći.

26 G. JOSSE: [simultani prevod] Da, ja sam pogrešno kazao B. "A", kako je
27 rekao i sada gospodin Thayer.

28 G. THAYER: [simultani prevod]

29

30

1 P: Možemo li sada pogledati dno stranice? Kada budete spremni za to samo
2 nam kažite, gospodine generale.

3 O: Da.

4 P: I ako ste spremni, možemo pogledati drugu stranicu.

5 G. THAYER: [simultani prevod] Molim Vas i drugu stranicu na engleskom.

6 SVJEDOK: Da, pročitao sam.

7 G. THAYER: [simultani prevod]

8 P: Dobro. Ovo što ste upravo pročitali ukazuje da imamo četiri korpusa
9 koja su ovdje uključena, na temelju ovoga naređenja generala Milovanovića, koja
10 trebaju rasporediti taoce i smjestiti ih u skladišta, paljbene položaje, te na
11 druge potencijalne ciljeve. Raspravno vijeće je vidjelo i naređenje koje se
12 nadovezuje na ovo. Radi se o naređenju Drinskoga korpusa u vezi sa ovim
13 naređenjem generala Milovanovića, a čuli su suci i iskaze od samih talaca, kada
14 su na kraju, u mjesecu junu, bili pušteni na slobodu.

15 Pitanje glasi, opet: Na osnovi, na primer, samo kada pogledate ovaj
16 dokument koji pokazuje raspršenost tih talaca po zonama četiriju korpusa i
17 potrebu da se prati gdje se oni nalaze, da se zapravo osigura da oni budu
18 postavljeni na te potencijalne ciljeve - ja bih Vama ponovo iznio tvrdnju da je
19 očigledno Glavni štab koordinirao ovo uzimanje talaca i njihov razmještaj.

20 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Samo malo, generale, molim Vas. Gospođu
21 Fauveau, izvolite.

22 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, svjedok je
23 već odgovorio na ovo pitanje. S druge, pak, strane, spominjanje Glavnoga štaba u
24
25
26
27
28
29
30

1 ovome kontekstu nije prihvatljivo zato što to ukazuje na kolektivnu odgovornost
2 koja nije dopuštena.

3 [Sudije vijećaju]

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Mi mislimo da svjedok može odgovoriti na
5 pitanje, pa da vidimo što će on kazati.

6 SVJEDOK: Ja prvi put vidim ovo naređenje, ali ponavljam što sam već
7 rekao. To nije bila koordinacija. To je bilo individualno naređenje zamenika
8 komandanta korpusa. U kojoj mjeri je ono realizovano, ja zaista ne znam. Nisam
9 upoznat. I, vjerujem da veoma mali broj lica, ili možda samo komandant ili
10 načelnik štaba su znali o ovom naređenju i da je to naređenje upućeno korpusima.

11 Na kraju, ovde i piše da je sa ovim upoznat predsednik republike i
12 cijela javnost. To je... ovo naređenje, odnosno izvodi iz naređenja su dati
13 sredstvima informisanja.

14 G. THAYER: [simultani prevod]

15 P: Samo da vidimo jesam li ja dobro razumio Vaš iskaz, gospodine
16 generale. Vi, dakle, kažete, da na osnovi Vašega znanja i iskustva, nije bilo
17 nikakve uključenosti Glavnoga štaba za vrijeme ovoga uzimanja talaca i
18 razmještanja talaca na razne vojne objekte, osim što su u tome sudjelovali
19 načelnik štaba i komandant Glavnoga štaba. Da li je to, dakle, Vaš iskaz? Dakle,
20 da sve to što je učinjeno nije imalo nikakve veze s Glavnim štabom, osim te
21 dvojice ljudi.

22 O: Upravo tako, jer komandant je sigurno bio upoznat. Ne bi bilo da
23 general Milovanović to šalje. Ali, siguran sam da za ono vreme kog /?koje/ sam
24
25
26
27
28
29
30

1 ja bio tada, a bio sam tada gore, da nije širi dio štaba okupljan da se
2 informiše ili da... da se prenese sastav ovog naređenja.

3 G. THAYER: [simultani prevod] Samo trenutak, gospodine predsjedavajući,
4 molim Vas.

5 [Tužilaštvo se savjetuje]

6 G. THAYER: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, vidim imamo još
7 par minuta danas, ali ja imam još jedan cijeli niz pitanja. Mislim da bi bilo
8 bolje ako bismo za danas završili.

9 [Sudije vijećaju]

10 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Dobro. Onda ćemo za danas završiti.
11 Generale Masal, nastavićemo sutra ujutro u 09.00h. Dakle, kako su Vam kazali
12 jučer, odnosno prošloga tjedna, u međuvremenu ne smijete ni s kim razgovarati o
13 sadržaju svojega svjedočenja. Sutra nastavljamo u 09.00h.

14 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

15 ... Sjednica završena u 13.43h.

16 Nastavak zakazan za utorak,

17 02.12.2008. u 09.00h.

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30